

OUR LIFE
НАШЕ ЖИТТЯ

Листопад

Ч. 10 1954

November

НАШЕ ЖИТТЯ

РІК XI. Листопад, 1954. Ч. 10.

Видає Союз Українок Америки
раз в місяць

Редагує редакційна колегія

Листування й передплату вислати на адресу
909 N. Franklin St. Philadelphia 23, Pa.Передплата у Злучених Державах Америки
для членок Союзу Українок Америк
залишається в 1953 р. 2.50 дол.

Річна передплата для нечленок 3 дол.

Передплата в Канаді 3 дол.

Річна передплата в Англії
й Австралії 1 ф. ст.

Річна передплата у Франції 900 фр.

Поодиноке число 30 центів

OUR LIFE

VOL. XI. NOVEMBER No. 10

Edited by Editorial Board

Monthly publication except August, of the Ukrainian
National Women's League of America, Inc.909 N. Franklin St. Philadelphia 23, Pa.
Phone MA 7-7945Subscription in the United States for members
\$2.50 per year; non-members \$3.00 per year, half
year \$1.75. Subscription in Canada \$3.00 per year,
half year \$1.75. Subscription in England and
Australia 1 pound sterling, per year. Subscription
in France 900 francs, per year.Entered as second class matter July 8, 1944,
at the Post Office at Philadelphia, Penna.,
under the Act of March 3, 1879.**ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"****КАНАДА:**
Mrs. Lewka Romanyk
1252 Broadview Ave.
Toronto, Ont., Canada
Telephone: HA 6036**ФРАНЦІЯ:**
Mme. Nina Kovalenko
14, rue des Cannettes
Paris 6
France**АВСТРАЛІЯ:**
Mrs. I. Pelensky
136 Forest Rd.
Arncliffe, N.S.W.
Australia**З М І С Т**

У листопаді роковини	1	Вишивана доріжка	17
Л. Храплива: Листопадова ніч	2	Н. Костецька: Накриття стола	19
С. О.: Рівномірний розподіл сил	2	Н. Наркевич: Що Михайлик робив восени 20	
М. Логуш: Жіноцтво Карпатської України		Вуйко Квак: Пригоди кітки Мурки	21
у державному будівництві	3	О. Цегельська: Як Юрко набравсь розуму	22
Г. Мандрика: Ювілей Музейної Станиці ..	4	Нова Управа СФУЖО	23
О. Каратницька: Це мої старші сестри... ..	6	Студійний День М. М. М.	24
Н. Онацька: Дитяча світлиця	7	Пан-Пацифічний Конгрес	24
Тіням Дарії Яременко	8	Л. Б.: Ювілейний зїзд	25
М. Луців: Людина праці	9	Вісті з Централі	26
Landmarks of progress of Ukrainian woman.	13	Денник праці О. Лотоцької	26
Зірка: Українське мешкання	15	При громадській роботі	27
Дитина йде до школи	16	Обїздка орг. референтки	27
Зирк у тутешню кухню!	16	Є. Розгін: Марія Недужа	31

На обгортці світлина медсестри УГА Юлії Кривівної. (До нарису О. Каратницької „Це мої старші сестри...“ у цьому числі, стор. 6)

У листопадові роковини

Святкування 70-ліття жіночого руху тільки що почалось. Перед очима стають факти і дати, пригадуються кличі й почини, виростають постаті. Відроджується в пам'яті цілий рух, що коштував стільки зусиль цілу половину людства.

У статтях чи доповідях слід не намагання — дати оцінку, знайти особливості нашого жіночого руху. Підкреслити в ньому те, що відрізняє його від руху інших народів і знайти йому місце в розвою нації.

І всі погоджуються в тому, що український жіночий рух має свою особливість. Що він постав і розвинувся не відокремлено, не відірвано від процесу нашого Відродження, а — сповняючи своє первісне призначення — пробудити жінку до самостійного життя — знайшов їй відразу зміст, вказав їй куди приложити своїх сил. Українська жінка зрозуміла, що вона пробудилась не тільки на те, щоб стати повновартною людиною, але й служити й діяти у своєму народі і без її участі його Відродження не здійснись би.

Недавно тому зясувала у своїй промові таке саме явище Вія Лакшмі Пандіт, коли її вітало лондонське жіноцтво. Вона розказала, що Магатма Ганді й його рух витягнули індуку з її вікового відокремлення, не дбаючи про закони й пересуди країни. Боротьба з окупантом вимагала всіх сил. Тому в передових лавах борців за свободу Індії знайшлися у великій кількості жінки, дарма, що не мали досвіду у громадському житті і бракувало їм освіти. Але їх запал і енергія вирівняли всі недоліки.

Не треба нам навіть цього прикладу, щоб зясувати собі те саме в нас. Листопадові дні

наводять нас на різні міркування. Як і чим допомогло українське жіноцтво створити їх, якими дорогами ішло його державницьке зусилля?

Вже в заранні історії Західної України виринає жіноча постать. На княжому престолі, що його раз-у-раз термосили бурюни історії, засіла княгиня Ганна Романова, невідомого роду й походження.

Кризь усі бурі й невзгоди вона зберегла престіл батька для своїх малолітніх синів. Її постать буде завжди символом материнської посвяти і сили, що в певну добу історії, коли вже не діє розсудок державних мужів і слабне сила меча, вміє цю прогалину заповнити. Постать цієї володарки світить через віки своїм прикладом. І напевне знаходила собі рівних у тих шляхтянок і міщанок, що твердо стояли при вірі своїх батьків впродовж найближчих століть. Їх прізвища нам не збереглися, але вони зберегли нам віру, традицію і свої рідні звичаї. Тому й коли пролунали кличі нашого Відродження, то знайшли в них пригожий ґрунт. На ньому виросла Наталя Кобринська, що ступила крок далше. У нашому Відродженні вона хотіла знайти місце для жінок, як людини.

Почин Наталі Кобринської поклав основи. Як передбачлива провідниця вона вміла очистити їх від умовностей і небажаних впливів. Збагнула вагу соборности, шукаючи звязку з жіноцтвом Великої України, і зрозуміла благодать самостійного росту, не підчиняючи руху партійно-політичним впливам. Тому український жіночий рух став відразу загальним, не закриваючи очей на суттєві потреби народу.

І це завважуємо в дальших починах. Згуртувавши жіноцтво, він спрямовує жіночі сили на різні ділянки життя. За ініціативою Клубу Русинок по-стали у 900-тих роках різні установи зі спеціальними завданнями. Вони обслуговували цілі ділянки нашого життя і в потребі обіймали й нові завдання, які приносила хвилина. А з вибухом війни 1914 р. жіноча молодь пішла ще далше, бо стала боронити Батьківщину зі зброєю в руках. Недавні роковини УСС пригадали нам наших жінок-воєвків по обох сторонах Збруча.

Усі ці факти пригадуємо собі в листопадові дні. Їх допомагала творити українська жінка нарівні з чоловіком. Вона вложила в них своє зусилля, свій мозок, свій громадський досвід. А над усе своє велику, безмежну любов до Батьківщини, що провадила її всіх 70 літ її самостійного шляху.

Це треба собі усвідомити в листопадові дні. Бо цього не завжди свідомо вона, а напевне не усвідомлює собі наше суспільство. І не завжди признає їй те місце в суспільстві, що вона собі його заслужила.

Ми не маємо змоги впливати на закони чи активізувати жінок голосуванням. Та вже 70 літ ідемо в передній лаві нашого громадсько політичного життя. Сімдесят літ виконуємо дрібну й більшого масштабу роботу, жертвуємо сили, енергію й нераз і життя. Співтворимо події нашого минулого. А чи маємо вплив на сучасне, чи залежатиме від нас майбутнє нашого народу?

Це залежить від нас самих. Від нашої свідомости й завзятости, від нашої готовости до співдії і співвідповідальности за долю народу.

Була ніч. Львів затих.
Гордий замок дрімав.
Юр задумався в тузі осінній,
Дрібний лист опадав
І стелився з дощем по камінні.

„Встань! Доволі вже сну,
Туги — болю кайдан!
Встань, що був ти віками закутий!
Глянь на землю свою,
Де лютує тиран!
Визволяйся, Народе могутній!“

Рівномірний розподіл сил

Десята Конвенція США винесла ухвалу, що до слідуєчої треба збільшити членство на 25%. Аналізуючи цю ухвалу приходимо до висновку, що не тільки слід збільшити членство, але слід подумати й про використання-розподіл наших активних, провідних сил у всіх Відділах США.

Справа сили в організованому житті має велику вагу. Вона тоді успішно розв'язана, коли всі клітини рівномірно працюють і одна одну підсилює. Як це виглядає на терені США?

США мав великі досягнення до приїзду нової іміграції. Здавалося, що в широку сітку Відділів США включаються сотні, коли не тисячі жінок нової еміграції. Досвід одних і других зрозуміння спільних завдань, сполучає їх в одну міцну громаду.

З таким бажанням виїздили ми до ЗДА, в такій надії сердечно зустрічали нас наші сестри зі США. Та, на жаль, і велику шкоду загальній справі — не обопільне сподівання пішло зовсім іншим руслом. Між одними і другими виринули спірні думки, недоцінювання, а вслід за тим і непорозуміння. Це дало притоку до творення окремих Відділів із новоприбулих. Ця розв'язка — хоч мала своїх прихильників і противників — до деякої міри притягнула жіноцтво нової еміграції. Та що з цього вийшло?

Живуть тепер Відділи США одні з давньої еміграції, другі мішані і треті виключно з нової еміграції. За кілька літ праці Відділів, у тому складі член-

ства, можемо й повинні зробити висновки.

Перші Відділи гуртують старших членок. Своєю відданою працею впродовж 20—30 літ дали українській справі все, що було в їх силі і спроможності. Вони то творили тут українське життя, включали свої сили у працю других організацій. Жили подіями рідного краю, раділи його успіхами, допомагали морально і матеріально і боліли його недолею. На українські цілі зложили за 25 літ чверть мільона доларів. Їх ініціативою створено СФУЖО.

Та десятки літ життя і важкої праці залишають свій тягар на духовій і фізичній силі людини. Це той нормальний фізіологічний процес, якому протиставитись годі. Ці старші, досвідчені в громадській праці жінки широко бажають нової ініціативи, нової енергії, одним словом — піддержки від молодших, щоб іти ритмом поширеної праці США. Ця допомога їм належить і цього вимагає від нас загальне добро справи.

Ось я на місячних зборах одного Відділу, щоб його заактивувати. Прибуло біля 30 членок. Усі вони, коли не бабусі, то прабабусі. Старенька голова Відділу дрижакою рукою щось записує. Довго обговорюємо недоліки праці Відділу, можливість покращання праці і т. д. Під кінець почувала:

— Так, місис, ми працювали, як уміли, робили підприємства, збирали центи і допомагали старому краю і тут, нікому не відмовили допомоги... Бо то на нашу Україну все йшло... Що зробити, постарілись! Нема нам

помочі від нікого. Думали „крайові“ допоможуть, а де там, ніодна не прийшла. Хоч і розв'яжуть Відділ... Але жаль, дуже жаль, 19 літ стояли в США, а тепер... І покотились з очей сльози українки-патріотки.

Можливо таких Відділів небагато, але коли їх п'ять чи десять, вже є поважна причина приділити їм уваги і глибоко призадуматись над належною розв'язкою цієї справи.

Коли вернемось думками до часів між війнами, то перед нами встає ясна картина духової єдності народу і тісна зв'язь співпраці в усіх ділянках. Пригадується ідейне жіноцтво, що десятки кілометрів їхало важкою дорогою на наші села, щоб піднести духовий рівень народу та закріпити національну свідомість. Або ті молоді інструкторки, що йшли село за селом, щоб повчати жінок про господарювання. Це були часи відданості й досягнень. Йшли в народ — для народу. Скільки то було труднощів, переслідувань, арештів... Духа й ворог не зміг вгнути!

Цю світлу справу єдності і співпраці нам слід продовжувати й на еміграції. Немає двох Україн, не може бути й поділу українського народу, бо є тільки одна велика ідея, а вона для нас усіх свята!

Роздріблення наших сил іде на втіху ворогам. „Заметім вогнем любови межі“ — такий заповіт лишила нам поетка. Станьмо вище всіх упереджень до тісної співпраці у Відділах США, щоб кількість Відділів і членок ішла в парі з якістю праці.

С. О.

Жінка Карпатської України у державному будівництві

(Нарис)

Великим днем в історії Карпатської України було 2. листопада 1938 року. Хоч дорого заплачено за цей історичний момент, яким Карпатська Україна розпочала своє державне життя, бо втратила вона найбагатшу і найбільш розвинену частину своєї території разом із найбільшими містами Мукачевом, Береговом та столицею Ужгородом, однак цей факт дав змогу доказати світові, що Карпатська Україна стала дійсно зрілою до самостійного державного життя.

Це життя розпочато евакуацією уряду і всієї адміністрації до нової столиці Карпатської України — Хусту. Не зважаючи на брак відповідних доріг, комунікаційних засобів, евакуація проходила відрізно. Все, що було живе, закипіло життям і прикладало свою цеглину до будови власної хати.

Жіночий Союз переносить свою централю з Ужгороду до Хусту і приймає назву „Український Жіночий Союз”. Жіноцтво береться тут негайно до праці, бо перед ним неабиякі завдання. Всюди потрібно помічних рук, опіки, поради. Єлисавета Станько, що є головою місцевої філії, разом із головою централі Іриною Невицькою скликає збори і накреслює план праці. В першу чергу треба навязати чи відновити контакт з існуючими вже філіями та вказати їм на завдання, що їх чекають у нових обставинах. Потрібно жінок, які їздили б по селах з доповідями, для ведення різних курсів; культурно-освітніх, інструкторських для січовичок, для мед-сестер, госпосинських та адміністративних. Охочих до цієї роботи не бракує; з запалом і відданістю працюють д-р Д. Ясінчукова, д-р З. Плітасова, проф. Бірчаківа, проф. Н. Балицька, проф. Єлисавета Кузьма, п. Стефанія Тисовська, Стебельська та інші.

Засновується Жіночий Відділ

„Карпатської Січі”, команданткою якого стає С. Тисовська.

Жіноцтво працює не тільки в рямцях своєї організації, але й у всіх ділянках державного життя. Жінкам молодшої держави допомагають своїми порадами і досвідом відомі громадські діячки, як Зінаїда Мірна з Праги, Н. Кульчицька, Ніна Михалевич.

Щоденник „Нова Свобода” відступає сторінку для жіночих справ під заголовком „Говорить Жінка Карпатської України”, де жіноцтво подає звітлення про свої осяги та діяльність. Жіноцтво влаштовує різні імпрези, що їх прибуток призначається на різні добродійні цілі, а зокрема на допомогу бідним дітям. Тільки в місяці січні УЖС подарував на різні цілі 4.100 корон. Негайно після прибуття до Хусту УЖС влаштував чайний вечір, щоб навязати контакт із місцевим громадянством. Незабаром після цього влаштовано Миколаївський вечір, що його прибуток призначено на добродійні цілі. Український Жіночий Союз співпрацює з комітетом для втікачів, а головне піклується дитми-втікачами, що їх батьки залились на окупованій мадярами території, і які продовжують свої студії в Карпатській Україні. Для них збирається одяг, взуття, гроші. 31. XII. 1939 заходами українського жіноцтва та відділу соціальної опіки поставлено на головній площі в Хусті „Ялинку Карпатської України”. На Святвечір відбулася біля ялинки святочна програма й переведено з великим успіхом збірку на бідних дітей і сиріт.

Тісно співпрацюючи з централею, жіноцтво по селах веде не менш активну діяльність. Так наприклад, 9. січня засновано гурток УЖС в Золотареві, за підготовою Олени Білинської та Марії Сливки, дружини старости. На збори прибуло біля 200 жінок і дівчат. Від цен-

тралі була присутня Єлисавета Станько, яка накреслила у своїй доповіді план праці жіноцтва. Д-р Д. Ясінчукова виголосила доповідь на тему: „Участь жінок у політичному й державному житті” Д-р З. Плітасова говорила на тему: „Гігієна хатнього господарства” 9-го лютого за підготовою українських учительок, а зокрема Марусі Чапольцій засновано гурток УЖС у Великій Копані. У зборах взяло участь понад 200 жінок, старих і молодих. Маруся Чапольцій виголосила доповідь, в якій підкреслила важливу роль жіноцтва в розбудові держави. Опісля Є. Станько, що прибула на збори з Хусту, у своїй промові вказала на konieczність активної праці жіноцтва та на обов'язок української жінки виховувати молоде сім'ядоме покоління.

Українське жіноцтво не стоїть осторонь і від політичного життя, але пильно слідкує за всіма подіями й відповідно реагує на них. Український Жіночий Союз дня 17. січня 1939 висилає телеграфічно протест до президента республіки д-ра Е. Гахи та прем'єр-міністра Берана такого змісту:

„Український Жіночий Союз у Хусті з найбільшим обуренням якнайгостріше протестує в імені всього жіноцтва Карпатської України проти безправного і насильного призначення для Карпатської України третім міністром чеха генерала Прхалу, що може спричинити небажане розбиття внутрішньої консолідації в сучасні тяжкі часи.”

Велику роботу виконує жіноцтво в передвиборчій кампанії. Передусім учительки, а також і січовички їздять по селах і виготолошують промови та закликають всіх жінок віддати свої голоси за єдину кандидатку Українського Національного Об'єднання. У статті „Мій Наказ”, вміщеній в „Новій Свободі” з 5. лютого 1939,

Ірина Невицька закликає жіноцтво підтримати кандидатку УНО. „Не сміє бути ніоднієї жінки в Карпатській Україні, яка не виконала б свого національного обов'язку і не взяла участі в голосуванні, бо тільки тоді ми здобудемо повного успіху, коли всі жінки 12. лютого віддадуть свої голоси за УНО.”

З перебранням від чехів адміністрації, відчувається брак фахових жіночих сил. Тому організуються курси, щоб вишколити відповідну кількість друкаррок, стенографісток, адміністративного персоналу, медсестер, суспільних опікунок, тощо. Дбається і про виховання фахової хліборобської молоді та добрих господаринь. Такі курси для селянських дівчат розпочато в листопаді 1938-го року, в рямах Господарської Комори, але через евакуацію навчання перервано на короткий час. Дня 21. січня 1989 відбулося у Волковому урочище закінчення першого такого курсу. Теоретичне і практичне навчання вела Н. Угринова за допомогою фахових сил, як ветеринара д-ра Федака та агронома інж. Черниченка. Курсантки склали іспити перед спеціальною комісією міністерства шкільництва. З цієї нагоди проф. Доманицький виголосив доповідь на тему: „За нову жінку в нашому селі”, в якій підкреслив важливу роль селянки, і жінки взагалі в економічному житті кожної держави, „бо руками жінки, — сказав проф. Доманицький, — проходить 60% всього народнього прибутку, і тому вона мусить розумно господарити, щоб це було на користь їй і державі. Великі держави, як Америка, Бельгія звертають на це особливу увагу. В цих країнах жінки-селянки об'єднуються в окремі організації, засновують клуби, щоб там зустрічатись і ділитись знанням та досвідом. В Галичині об'єдналось вже понад 7 тисяч жінок, отже тому й селянки в Карпатській Україні повинні піти їх слідом.”

У статті „Звернення до жінок Карпатської України”, вмі-

Ювілей музейної станиці

В цьому році Осередок Української Культури й Освіти відзначає десяту річницю свого існування, і до речі буде познайомити читачок „Нашого Життя”, хоч у цій короткій замітці, про Музей Осередку, як збірну скарбницю експонатів українського народнього й національного мистецтва. Тим паще, що в розвиткові того мистецтва і в збереженні його через довгі історичні роки велику роль відіграла українська жінка, виявляючи своє високе почуття краси і свій мистецький хист.

Музей при осередковій УКО є центральний для цілої Канади, найкраще улаштований і найбагатший експонатами. Однак він існує лише 10 років, час дуже короткий, навіть у житті людини. Те, що зібрано за цей час до Музею, при всіх труднощах, браку засобів і загальній байдужності нашого

суспільства, є вже великим культурним скарбом, хоч все це є лиш початок великої акції, для якої треба також великої підтримки цілого українського суспільства.

Осередок Культури й Освіти займає цілий (3-й) поверх у Національному Домі, в центрі української околиці, при вул. Мейн (на правах льокатора). Музей має там одну більшу кімнату. Експонати розміщені, в дуже гарному порядку, голововно в великих модерних шкляних шафах, частина по стінах і на столах.

У найбільшій шафі на всю стіну виставлені зразки чисто народнього українського мистецтва, і тут заступлені покищо такі землі України: Велика Україна, Буковина і Галичина, зокрема різні її частини, як Гуцульщина, Поділля і т. п. Тут приваблює око контраст між густо вишитими, ніби затка-

щених у „Новій Свободі” за 7. січня 1939 р. д-р З. Плітасова закликає жіноцтво вступати масово до жіночих відділів Карпатської Січі, бо і тут жіноцтво чекають великі завдання. Жіночий відділ Карпатської Січі крім організаційної роботи, займається підшукуванням приміщення для січовичок, організує інструкторські курси, влаштовує різні імпрези. На інструкторських курсах викладається українознавство (історія, географія, література), подавання першої помочі, гігієна, куховарство, вишивання та інше.

15. лютого відбулося відкриття першого жіночого інструкторського курсу при ОНЮКС, завданням якого було вишколити організаторок і провідниць жіночих відділів Карпатської Січі. Курсанток привітала командантка Жіночої Січі Стефанія Тисовська.

За працею своїх сестер по цей бік Карпат пильно слідкує визначна громадська діячка, сесторка Олена Кисілевська, яка так щиро переживає долю жі-

ноцтва Карпатської України. Вона бачить тут теж висліди своєї довголітньої невтомної праці для піднесення свідомости та покращання становища українського жіноцтва. За посередництвом проф. Наталки Балицької вона передає свій привіт жіноцтву Карпатської України та побажання великих успіхів у їхній державно-будівничій праці.

Коли Карпатська Україна стала жертвою хижачького нападу з боку своїх сусідів, українське жіноцтво у відділах Карпатської Січі стало гордо в обороні своєї країни, як вірні помішниці своїх побратимів — січовиків. Жінки зайнялись лікарською допомогою пораненим, обслуговували радіо-телеграфічну службу та були зв'язковими.

І тут українські жінки Карпатської України засвідчили перед цілим світом, що вони є гідними доньками великої української нації й справжні нащадки славної княгині Ольги.

М. Логуш

ними волічкою рукавами з Борщівщини, а прозорим, вирізним гаптованням сорочок з Полтавщини. З верхньої одяжі поважно дивиться на вас біла свитка в тяжкого сукна, розшита червоно-синіми волічками, вивезена з Станиславова Українською Капелею проф. О. Кошиця в році 1919. Різного роду пояси, повязки на голову, гerdани, правдиві коралі, зразки плахт в яскравих фарбах у контрасті до темніших вишивок із Поділля.

В цій самій шафі бачимо прекрасні зразки гуцульського керамічного мистецтва, а також різьби по дереву — топірці, підсвічники і т. ін. Тут також бачимо взірці чисто народніх писанок та зразки більш складного й вибагливого писання окремих писанкових артисток (сімох); також дуже оригінальні писанки з Бойківщини. Всіх писанок є понад сто.

Друга велика шафа експонує зразки ужиткового модерного мистецтва, будованого на народній основі. Тут знаходимо різного роду різьби по дереву, різні зразки вишивок. Звертають увагу зразки священничого (підризничкового) вбрання. В окремі шафі розміщені пам'ятки з музичної діяльності проф. О. Кошиця, як світова подорож Української Капелі, праця з різними хорами в Америці й Канаді, композиції, рукописи, альбоми і інше. Ще одна шафа наповнена персональними пам'ятковими речами й експонатами бібліотеки полк. Е. Коновальця. Також шафа українського винахідника (в Америці) Р. Гонсета (Гонського) з деякими зразками його винаходів, альбомами, патентами і ін. В цій же шафі приміщені унікати українського письменства, як от Євангелія з р. 1658 і інші.

Тут же бачимо надзвичайно добре виконаний олійними фарбами портрет проф. О. Кошиця, роботи Валентини Кутянської (з фота з р. 1919), скульптури Павлося: Князь Роман Галицький, Мухіна — кілька зразків.

Це є дуже короткий і добіж-

ний опис того, що є в Музеї.

Зразки народного мистецтва зібрала переважно Тетяна Кошиць, під час її подорожів в р. 1950, по Канаді; багато подарували окремі особи. Зразки мистецької різьби, кераміки прикладного мистецтва і деякі інші речі передані до Музею Фондом Допомоги Українців Канади, які в свою чергу передали Фондові Сбеднання Українських Жінок на еміграції в Німеччині. Вони здебільшого виконані в майстернях ОУЖ або ще привезені з краю.

В Музеї також стоїть манекен дівчини в полтавському одязі, як репрезентативний зразок українського народного строю для молоді; весь одяг зроблено в Канаді — полтавська сорочка в мережах, вишита плахта, запаска, корсетка, намисто, вінок. Жіноча молодь, одвідуючи Музей, дуже захоплюється цими зразками і набирається замишування до свого рідного.

Для Музею, як і для цілого Осередку Української Культури й Освіти, потрібно свого власного приміщення, а разом з тим потрібно безперервного поповнення його пам'ятками й експонатами, як з історичного минулого, так і з сьогочасного. Вже й тепер з архівів, бібліотеки та Музею користають українські і не-українські учені, мистці, студенти, як і не-фахові громадяни. Треба, щоб Осередок став великою скарбницею — захопонком пам'ятників української культури і джерелом пізнання України. Для цього треба широго розуміння якнайширих кол українського громадянства Америки й Канади для підтримки цієї скарбниці. Покищо вона існує на малі жертви громадянства та на ширій праці великого числа основників і прихильників. А треба, щоб вона стала міцною засобами й матеріялами національною установою цілого українського громадянства без різниці релігійної приналежности та партійних симпатій.

Ганна Мандрика

Молодиця з Холмщини
Кляша власність Робітничого Союзу

УКРАЇНСЬКА ВИСТАВКА

Український Жіночий Виставковий Комітет у Нью Йорку повідомив про відкриття українського кіоску, що відбулося дня 1. листопада у рямцях міжнародньої жіночої вистави. Як щороку, так і тепер поруч виробів інших національностей українське жіноцтво дало перегляд нашого народного мистецтва. На показах ноші, що відбуваються щодня, виступав ряд наших народніх строїв із різних земель України. У рямцях української програми, що відбулась дня 6. листопада виступили наші мисткині з музично-вокальними точками. Докладну оцінку цієї імпрези подамо в черговому числі.

Молода малярка Таня Тамарська виставила свої пейзажі на щорічній виставці в Сан Павльо, Бразилія й одержала першу нагороду. Її прийняли до Обеднання Мистців у Сан Павльо.

Це мої старші сестри...

— Ох, Галю, сиди ще трохи спокійно та не бовтай ногами, я зараз скінчу, говорила Юля.

Але малій Галі нелегко висидіти годину чи довше. Правда, вона тільки тоді годилась „позувати“, коли старша сестра Юля розказувала казку. Тоді вона слухала й не завважила навіть, як на папері виростав рисунок малої дівчинки з круглим личком та гривкою над очима.

Це мої перші спомини про сестру Юлю, що вже тоді була ученицею середньої школи. Вона страшенно любила рисувати, але й знала багато чудових казок. Я не втомлювалась слухати їх і кілька разів. Вона вміла чудово оповідати їх і хоч її увага була більше звернена на рисування, все ж таки доводила їх до щасливого кінця.

Своїх сестер Юлю і Марушку пригадую собі все з книжкою в руках. Читали все, що тільки і де тільки могли. Нераз мама оповідала, що вечером заставляла їх мити посуду, а сама змучена прилягла, щоб трохи спочити. І вони стануть до роботи, одна мие, а друга витирає. Та все зирк у книжку, що лежала розложена. Так мили вони посуду до півночі, поки не пробудилась мама та й не нагнала спати.

Обі вони, тоді вже учениці середніх шкіл, самі вчилися дуже добре. Марушка — це був вихор, а Юля все поважна і спокійна. Властиво Юлі завдячуємо, що всі ми дістали освіту, якщо не високу, то принайменше середню. Це не було так легко. У нас було семеро дітей, а заробіток батька не був великий.

Ми всі ходили до Рідної Школи, хоча це означало далеко ходити пішки до міста. Але ніхто не міг переконати моїх батьків, щоб посилали до польської школи, що була недалеко та й ще безплатна. Про це навіть не говорилось вдома, а коли б моїм батькам хтось був сказав, що вони українські па-

тріоти, то вони мабуть і не зрозуміли б у чому суть. Це було samozрозуміле.

Тоді саме була перша світова війна. Батько пішов на фронт, таки зараз, як я прийшла на світ. Старші брати і сестри ходили до школи, до гімназії, до вчительського семінара та й до народньої школи. Родина велика і я досі не можу зрозуміти, як нас могла мама в тому часі прохарчувати.

Аж тут мама дістала вістку, що тато в російському полоні, таки у Львові, на цитаделі. Бере нас усіх і йдемо тата шукати. Мабуть сльози мами та й купка дітей зворушили серце сторожі. Їх наставник дав татові якусь опаску на рукав, що нібито тато пильнує полонених і має право виходити на місто. Так тато вернувся до хати. У нас життя покращало від того. Здавалось уже недовго потриває війна!

Настав великий листопад і з ним нові події. Одного дня наша Марушка не вернулась до хати. Прислала листа, що звучав:

— Дорогі! Я є в УГА. Не журіться мною. Цілую, Марушка.

Ось і все. Та найбільше диво було те, що цього листа приніс нам польський старшина. Нас це не здивувало, бо Марушка була красуня і вміла вбирати людей у різnorodні свої доручення. Але щоб передавати таку вістку поляком та ще й військовим, то вже був вершок її очайдушности.

Але той лист приніс нам клопіт, хоча не з того боку, що ми сподівались. Услід за польським старшиною, що увійшов до нашої хати, вдерся наш сулід Юліян Пастушевський. Справжнє його прізвище було Пастух. Уже в перших листопадних днях він пішов до „оброньцуф“ Львова і від тієї хвилини переслідував нашу родину. Десь при грабуванні він натрапив на трупа польського майора, а тому що однострій поляглого йому заімпував та й ще й підходив до його росту,

ряди „оброньцуф“ збільшились на ще одного польського „старшину“.

Увійшовши до хати „пан майор“ накинувся на всіх з криком і видер мамі з рук листа. Силкувався його прочитати, але це йому не вдалось, бо був слабо письменний. Це зараз збагнув польський старшина і загрозив „майорові“ револьвером, так що той скоро втік із хати. Та не міг забути своєї програної і мстився над нами, намовляючи інших „оброньцуф“, що їх роля в обороні Львова починалась і кінчилась грабуванням вагонів та переслідуванням українських родин.

А тут наша Юля наперлася піти вслід за Марушкою. Наша мати сховала її черевики, щоб Юлі не пустити. Але одного вечора Юля зникла, а з нею батькові черевики. Вона домовилась із двома товаришами, що разом передруться через польські застави до міста, до наших. Та вкінці Юля перейшла сама. Товариші завагались в останній хвилині і відмовились. А молодка й недосвідчена Юля не злякалась обстрілу і обійшла польські стійки.

І вже Юля працює в Українському Червоному Хресті. Праці було багато, а дівчат мало. Скільки тут чекало нашу Юлю розчарувань! Якось воно зовсім інакше вийшло, як вона сподівалась. Всі дівчата рвались на фронт, хотіли воювати, а у шпиталі не було кому найпростішої роботи зробити. Юлі прийшлося не тільки обслуговувати хворих, а робити всю чорну роботу з пранням та миттям долівок включно.

Закінчились листопадні дні. Марушка попадає в польський полон, ранена польською кулею та по упадку Львова присилає записку з Бригідок. Туди попадає також Юля за те, що відмовилась працювати у польському військовому шпиталі. А що діється у нас, у хаті! Впадають польські жандарми й роблять ревізії, при чому нищать

(Докінчення на ст. 8)

Дитяча світлиця

Ідея оснувати дитячу світлицю виникла в мене, коли я познайомилась із дитячим клубом в Буенос Айрес. Це чудова установа! Вона гуртує дітей для культурної розваги та для виявлення дитячої ініціативи. На сходинах дитячого клубу дається зарання приготована програма, а потім поза програмою передбачена перекустка та кермовані гри.

Я подумала над тим, чи не можна о перенести цього на наш ґрунт. В українській дитячій світлиці можна б згуртувати дітей від 4-ох до 14 років. Діти часто нудьгують у школах українознавства і розважатись їдуть у чуже середовище. А ми повинні забезпечити їм розвагу в українській атмосфері. А для цього дитяча світлиця — найкраще середовище. Тут діти пізнають одне одного, завязують дружбу, тут дається їм нагода розвинути свої здібності та виявити ініціативу. Мені здається, що гарно організована сітка дитячих світлиць була б одним із чинників, що забезпечував би молодь від денационалізації.

Отже винесла я цю думку на сходини Союзу Українок Аргентини. Мене піддержали. Звісно, нам бракувало постійного й гарного приміщення, як його має Жіноча Християнська Організація. Але в нашому Українському Домі ми могли дістати раз на місяць дві малі кімнати. І це нам вистачало на початок.

Почалась підготовка. Ми підібрали гурт дітей із тих, що ходять до школи українознавства і почали в суботу пополудні підготовляти програму. Спершу не були ми згідні, чи готувати дитячу лєску, чи коротші виступи. Але потім погодились у тому, що потрібна завжди коротка інсценізація, а крім того пісня з рухами чи гра. Рух, акція — це завжди захоплює малого слухача. Окрім того були одна-дві деклямації, а часом і дитячий хор.

Із навчальних станиць у Німеччині:

Діти при сніданні у дитячому садку в Інгольштадті, що стоїть під опікою 28. Відділу США в Ньюарку. Зліва садівничка п. Марія Лазорук, по середині її помішниця п. Віра Буката.

Для підібрання матеріалу дуже нам стали в пригоді книжки Марії Юркевич. Для кожної пори року там є інсценізації й віршики, а також пісні з рухами. Для дитячого хору ми пошукали співанника. Колись давно я доволі добре грала на фортепіяні, але багаті роки не вправляла. Тепер я рішила для української дітвори відновити це вміння. Придбала ноту дитячих пісень, переграла кілька разів і запропонувала себе на акомпаніятора.

За чотири суботи ми підготували перші сходини нашої дитячої світлиці. Коли згадую їх тепер, то смішно стає, як ми всі тоді хвилювались. Було чого хвилюватись: костюми викинували матері в останню хвилину, хор ще не був зіспіваний, а мала декляматорка могла в кожну хвилину забути свого вірша. Але ми хотіли вже почати. Ішло нам не так про високий мистецький рівень наших виступів, як про можливість зустрічі нашої дітвори.

І сходини стали великим успіхом! Дітвора ледве вмішталась в наших тісних кімнатках. Батьки були дуже вдоволені, матері поприносили все печиво для підвечірку й овочі, а ми тільки подали чай. Ціле недільне по-

полудне миттю пройшло. Розгарячених, розбавлених дітей ледве можна було намовити розійтись.

І зараз же почали ми готувати чергову програму. Щоб не перетомлювати дітей ми деякі точки повторювали, наприклад, якусь розучену пісню чи гру з рухами. Тільки старались притягати все нових дітей до програми, щоб усі привикали виступати на сцені та якнайбільше були зацікавлені у клубовій роботі. Згодом наш круг малих „акторів, співаків і декляматорів“ зробився постійним і вже значно легше було підготувати програму. Коли якась дитина захворіла чи виїхала, зараз була на її місці друга.

Дійшло до того, що в нас сходини відбувались щомісяця без великого зусилля. У школі українознавства нам допомагали, вивчаючи деякі віршики з дітьми. А коли не було змоги підготувати нової інсценівки то ми повторяли давню (костюми готові), бо діти дуже радо бачать щось удруге, що їм сподобалось.

Великої зручності вимагає також кермування грою дітей. що наступала звичайно після перекустки. Та це окрема тема і я хотіла б, щоб про неї висло-

вилась фахова педагогічна сила.

За два роки такої праці ми вже могли братись за більші завдання, як наприклад, Шевченківське свято для дітей. Та й не знали ми, що вже недовго нам втішатись: ми втратили приміщення для наших сходин. А другого в центрі міста не так легко дістати й ми мусіли цю корисну роботу припинити.

Та коли нам не вдалось її продовжувати, тому й хочу поділитись нашим досвідом із іншими центрами поселення. Коли є приміщення, то справді легко поставити таку працю навіть там, де немає школи українознавства. Бо влаштувати раз на місяць сходини з програмок — це може й зовсім малий гурт без спеціальних фахівців. Правда, найкраще було б, щоб дитяча світлиця була постійна, себто мала своє приміщення, відповідно прикрашене, так як це в дитячих клубах у світі буває. Але це ціль, до якої треба змагати. А покищо можна почати і найнятих кімнатах, коли б тільки вони були привітні та відповідні для виступів. Зазначаю, що тут навіть сценічного підвищення непотрібно, коли його немає. Леся Українка виводила в Колодяжному цілі сценічні картини для свого дитячого оточення у великій кімнаті.

Головне, щоб знайшовся гурт організаторів такої світлиці. Для цього як не можна краще надається жіноча організація, що гуртує матерей учительок та жінок доброї волі. А вони найкраще це зуміють перевести. **Ніна Онацька**

ДИТЯЧІ ФІЛЬМИ

ЮНЕСКО влаштував конференцію дитячого фільму в Локарно. Зіхалися фільмові продуценти, педагоги і психологи. Зустріч дала дуже цікавий вислід. Всі резолюції пройшли одногласно. Постановлено домагатись звільнення дитячих фільмів від оподаткування, міжнародної листи корисних дитячих і молодечих фільмів і втягнення фільмів у шкільні програми.

Це мої старші сестри...

(Докінчення зі ст. 6)

усе, включно до стін, нібито шукаючи за зброєю. А вже найбільше горе, коли одного ранку забирають батька.

— Дивіться, дивіться! Кривого будуть вішати, тішаться сусіди-поляки. Ще й сьогодні цей образ мені перед очима, так вбився в пам'ять малій дівчинці. Батько йде між двома посіпаками, на голову вищий від них. А голова ця ніяк не гнеться вниз перед людським глумом та насмішками. Тільки минаючи нашу хвіртку, тато перехрестився. Дорогий наш тато!

Батька поляки не повісили, але він відсидів у Бригідках півтори року, так само, як Марушка й Юля. Вернулись вони всі до хати та не встигли ми ними натішитись, коли знову батька забрали. Цим разом відсидів знову півтори року у Домбю. Це були дуже тяжкі часи для нашої родини.

А сестри мої на волі станули перед проблемою — що далше? Тут заважила думка Юлі — закінчити освіту. Взялись до книжки Марушка й Юля, зробили так і їхні товаришки й товариші, що їм старшинський однострій замкнув вступ до університету. І ось бачу своїх старших сестер, як вони самі, або в гурті своїх товаришок працюють, вчать. З того часу залишилась у нас чимала бібліотека, що потім мені достоянцем стала в пригоді. Окрім наших клясиків я знайшла там Косинку і Тичину і пригадую собі як дуже вони захоплювались його „Соняшними кларнетами”

По році дістали мої сестри вчительські дипломи. Та їх чекав ще один гіркий досвід, що заболів їх на все життя. У Львові не знайшлося для них ґільної посади! Куди вони не пішли б, а вони всюди пробували — було все занято й переповнено. Мовляв, коли б вони скорше прийшли, ще пів року тому... На відповідь сестер, що вони не могли скорше за-

кінчити, бо брали участь в обсерваторії Львова й за те відсиділи, почули таку відповідь:

— А чи я вас там посилав?

Оттакими памятаю своїх сестер.

Передо мною дві світлини.

На одній із них група стрільців УГА, а посередині молоденький старшина. Це хорунжий УГА Марушка Кривівна, що відзначилась у боях за Львів.

А на другій світлинці дівчина з чорною гривкою над очима. Вона у сірій військовій шинелі, з важкими чоботами на ногах. На голові в неї біла хустинка, а на рукаві біла опаска з червоним хрестом. Це медсестра Українського Червоного Хреста Юля Кривівна.

Це мої старші сестри.

Олена Каратницька

У травні ц. р. подали ми сільветку нашої співробітниці Юлії Писаревої, що померла нещодавно в Англії. На наше прохання сестра покійної згадала спомин, що навітлює її ролю в листопадових днях. — Ред.

ЗАКЛИК КОМІТЕТУ УКРАЇНОК КАНАДИ

З нагоди 70-ліття жіночого руху Комітет Українок Канади, створений із представниць Організації Українок Канади, Ліги Українських Католицьких Жінок і Союзу Українок Канади, видав закли до жіночих організацій у Канаді. Покликаючись на важкий шлях української жінки впродовж 70 літ та її осяги, припоручає Відділам КУК відзначити ці роковини гідно і врочисто, починаючи від місяця жовтня. Там де Відділів Комітету Українок Канади нема, повинні це перевести клітини жіночих організацій, що його творять.

Заклик підписала президія КУК, а саме Марія Дима, голова, Д. Гаврисишин, рек. секр., С. Бубнюк, кор. секр.

Людина праці

У користь українського жіноцтва треба ствердити, що воно доволі докладно нотує імена жінок, які визначились якоюнебудь активністю в усіх ділянках життя. Чи це будуть героїні з нашої історії, чи письменниці й поетеси, наукові чи громадські діячки. На сторінках „Нашого Життя” була свого часу стаття про Олену Левицьку, піонерку в нашій промисловості, і вона нагадала мені про ще одну жінку, ім'я якої у Львові й узагалі в Галичині було загально відоме і яке не повинно піти в забуття. Це Климента Авдикович - Глинська, засновниця і невтомна керівниця першої української парової фабрики цукерків — „Фортуна Нова”

Особа Клименти Авдикович була на терені Львова загально відома. Завжди ділова, завжди в поспіху, з течкою під пахою, в якій були зразки її виробів — швидко промірювала вона вулиці міста, шукаючи збуту для своїх товарів. Такою запам'ятала я собі її з моїх дитячих літ, такою й бачила її теж пізніше, коли довелося мені в неї кілька літ попрацювати.

Була це постать надзвичайно цікава. Зачала фабрику дослівно з нічого. Після першої світової війни несподівано повдівала і мусіла подбати про заробіток для себе і для двоє малих дітей. Жила в Перемишлі. Продавала меблі, продала все що мала, купила мішок цукру і сама стала варити помадки. Була повна віри і надії, що діло їй удасться. Денно сама витискала 10 кілограмів помадок, укладала їх у коробки і ввечорі бігала по склепах та продавала. Не чула втоми, чула гордість із творчої праці, до якої все рвалася. Рідня і знайомі не вірили в успіх та вона вірила і крок за кроком ішла вперед.

За короткий час купила принагідно маленьку машинку й вальці до витискання цукерків. В маленькій шопі, яку сама вибілила й прибрала, працювала тепер невтомно вже з трьома

робітницями. Вже не лише давала хліб дітям, але й працю трьом робітницям. Вона вже була власницею підприємства, першої української фабрики цукерків і помадок. Не чула втоми. Цілий день працювала у фабриці, цілу ніч провадила рахунки й кореспонденцію... Круг її відборців ширшав.

Ще за деякий час перенесла фабрику до Львова. Тут працювала початково з чотирма робітницями. Товар робила добрий, смачний. Її „Сяйки”, „Тараси”, „Степани”, „Одарки” й „Оксани” (такі назви мали поодинокі сорти її виробів) знаходили щораз то більше призначення. Про фабрику зачали говорити, український загал став нею цікавитись.

Зацікавився нею теж Митрополит Андрій Шептицький і виявив охоту матеріально допомогти в переміні фабрики з ручної на парову. Кл. Авдиковичева не зразу на це пристала. Вагалася, але під натиском до радників уступила. Куплено невеличкий будиночок при вул. Кордецького, заінстальовано парове устаткування, але ті інвестиції забрали всі призначені Митрополитом гроші і коли в 1925 р. фабрика остаточно перенеслася до нового будинку та переставилася на новий спосіб праці — знов не було грошей до обороту.

З матеріальними труднощами „Фортуна Нова” боролася весь час, як довго я її памятаю. Однак з часом вона розрослася в серйозну українську господарську одиницю. Давала працю кільком десяткам (були часи, що більше сотні) робітників і кільканадцяти бюровим силам. Відкрила у Львові чотири власні збутові крамниці, зі смаком улажені, з милим, добре вишколеним персоналом. Чи є хто з львовян, щоб цих крамниць не памятав, не згадував їх якнайкраще? Фабрика розширилася, творила щораз то нові відділи: пекарський, де випікало торти, тіста й усяке вибагливе печиво, морозива, де з

найкращих сирівців вироблювано і доставлявано до склепів завжди свіжий і здоровий товар, і інші.

Чистота у фабриці була зразкова. Всі залі й бюро, всі прилади й машини щоденно світилися без одної порошинки. Кілька робітниць цілий день тільки те й робили, що ходили з милом та щітками і кожен кутик чистили й вимивали. За порядками, як зрештою і за всім, слідкувала особисто Кл. Авдиковичева. Нічого від її ока не сховалося, нічого без неї не сталося. Була цілий день усюди. Невтомно промірювала численні фабричні сходи, особисто керувала всією працею. Хоч здоров'я її стало занепадати, вона не переставала особисто доглядати кожну і найдрібнішу річ. Сама була прекрасним факхівцем у своїй ділянці. Надати кольору чи смаку цукеркам ніхто не міг так, як вона, придбати новий ринок збуту, полагати якінебудь фінансові справи — теж ніхто не вмів так, як вона, хоч з часом у всіх тих ділянках працювали добрі спеціалісти.

Ясна справа, що робітниця та весь персонал боявся її бистроого ока, але рівночасно й любили та шанували її, бо всіх вона розуміла, всім рада була допомогти.

Її фабрика мала ще й ту важливу сторінку, що до праці вона приймала молодих інтелігентів, як дівчат, так і хлопців, що покінчили або перервали середню освіту і в умовах безробіття, яке в Польщі панувало, як теж і дискримінації українців (це головню відноситься до абсолювенток учительських семінарій, для яких за тодішніх умов не було можливостей дістати учительську посаду), не мали змоги заробити на прожиток. „Фортуна Нова” таких молодих людей радо приймала і, головню в передсвяточному сезони від них фабрика аж роїлася. Воно мало незвичайно додатній вплив на наше робітництво, яке, в більшості спо-

Тіням Дарії Яременко

льонізоване, мало можливість зіткнутися з молодим ідейним елементом, прислухатись до їхніх розмов, прагнень та ідеалів, і в той спосіб відискувало втрачену національну свідомість.

Вироби „Фортуни Нової” мали мистецьку опаковку, чисто українську своїм характером. Проекти на опаковку поодиноких сортів, як теж на касетки помадок виготовляли відомі українські мистці, як Ол. Кульчицька, Микола Бутович, Святослав Гординський, Мирон Левицький і інші. Масово доставляв свої дерев'яні бомбонери й касети відомий скільський різьбар Михайло Бумба. Емалювані пушки на цукерки теж були виконані за високомистецькими зразками, мали естетичний вигляд і хоч усі ті речі становили поважну рубрику в бюджеті фабрики — Кл. Авдиковичева не була б погодилася на зменшення цих видатків ціною затрати їх на правду мистецького вигляду.

Кл. Авдиковичева була велика патріотка. Завжди цікавилась нашими громадськими справами, допомагала матеріально як інституціям, так і поодиноким особам, а скільки товару роздавала рік-річно у формі дарунків перед Миколаєм, Різдом і Великоднем — того на правду не зчислити. Але про це могли б дати свідчення ті люди, що ті дарунки діставали й які є тепер на еміграції. Пригадую собі, як перед Світовим Жіночим Конгресом у Станіславі в 1934 році Кл. Авдиковичева покинула всю фабричну метушню, безліч справ, що на неї чекали і разом зі своєю сестрою Калиновичевою вибралася до Станіслава, бо, казала, — як не бути їм на такому великому здвизі українського жіноцтва?

Недавно була статейка в „Юкраїнієн Віклі”, англійському додатку „Свободи”, в якій стверджувалось, що жіноцтво зачинає процентово охоплювати щораз більше ключевих та відповідальних позицій у всіх галузях господарства. Жартівливо додано, що, може, неда-

добігає вже два роки, як вільна американська земля покрила цю вірну дочку Полтавщини. А її життя було зразком відданості своєму народові. Вийшовши з його гущі, вона пройшла разом із ним увесь тернистий шлях большевицької окупації і до останку своїх днів активно стояла в осередку його інтересів.

Дарія Іванівна Яременко народилася у козацькій родині в м. Сенча, Лохвицького повіту на Полтавщині в 1889 р. Закінчила духовну дівочу школу при Ладанському жіночому монастирі, а пізніше Полтавську епархіальну середню школу зі званням учительки народних шкіл. Виховання це дало їй глибоку релігійність, яку вона зберегла на все життя, а рідна стихія — любов до свого народу.

І Дарія Іванівна стала працювати вчителькою. Окрім своєї фахової роботи вона віддалась громадській праці. Була основницею Т-ва „Просвіта” в м. Сенчі і членом повітової „Просвіти” в Лохвиці. Була душею драматичного гуртка „Просві-

лекий уже той час, коли перед дверима боса-жінки ждатиме з блок-нотом секретар-мужчина і виконуватиме її доручення. Про це згадується в формі жарту тепер, а ми без найменшого жарту переживали таку ситуацію двадцять років тому, коли то виконували доручення Кл. Авдиковичевої численні урядовці, деякі навіть із докторськими титулами, господарники з закордонними студіями. Всьому вона давала лад, усім керувала особисто. Бо хоч у міжчасі вийшла заміж за Т. Глинського, вірного її дорадника й помічника, все таки не кидала керми з рук і до самого кінця, до відходу німців із Галичини, була і формальним і фактичним керівником підприємства. Її енергія, віра у власні сили, відпорність на життєві удари і радість творчої праці можуть бути зразком гідним наслідування.

М. Луців

ти”, часто виступала або допомагала в виставах. Маючи гарний голос, Дарія Іванівна вже з дитячих років співала в церковному хорі. А потім учителькою вона привчала своїх учнів співати в тому ж самому хорі. Багато з її учнів стали потім добрими співаками.

У 1919 р. Дарія Іванівна wraz із батьками покидає рідну Сенчу, бо цього вимагали тодішні обставини, зв'язані з приходом большевиків. Вони поселяються в Єлисаветграді на Херсонщині. Тут Дарія Іванівна включається в церковний рух. Відродження Автокефальної Православної Церкви було в підсоветській дійсності великим релігійним зривом. Дарія Іванівна піддержувала його всіма силами своєї душі, не зважаючи на всі переслідування.

Війна 1941 р. застала її з батьками в Вінниці. Вона була присутня при розкопках могили закатованих жертв та брала участь у їх похоронах. Глибоко пережила цей наслідок большевицького терору, що служить тепер світові ще одним доказом нашого переслідування.

На еміграції Дарія Іванівна активно включилась в українське життя. Вона брала участь в організуванні православних парохій у таборах та належала до основників Союзу Земель Соборної України. Хоч початки в новій країні були трудні, проте Дарія Іванівна віддано виконувала свої обов'язки. Зпочатку жила й працювала в Нью-Йорку, а потім переїхала до Шикаго. Та недовго судилось їй тут прожити. По короткій недозі вона померла 20. січня 1953 р.

Зійшла в могилу постать, що допомагала будувати наше Відродження, продовжувала його в розбудові своєї церкви і в підсоветській дійсності зберегла вірність своїм ідеалам. На схилі свого життя виявила ще велику активність та невблаганна смерть не дала їй розвинути її ширше. Замовкло серце, що так гаряче билось для свого народу.

ПОДЯКА

Хоч короткими словами бажаю висловити щиро подяку і глибоку вдячність усім українським жіночим організаціям Торонта, які за ініціативою п. Катерини Кравс, голови Ліги Українських Католицьких Жінок Східної Канади, створили під протекторатом Комітету Українок Канади, ювілейний комітет для відмічення 70-ліття моєї участі у громадській праці.

Заходом цього комітету влаштовано дня 6-го червня ц.р. в Торонті величавий бенкет з концертною частиною, при участі біля пів тисячки осіб, делегаток і делегатів торонтських жіночих як теж загальних громадських організацій та гостей.

Складаючи вискази вдячності на руки голови ювілейного комітету, п. К. Кравс за її ініціативу і вмільний провід бенкетом, я в одночас щиро дякую усім паням що входили у склад комітету. Щира дяка теж молодим пластункам і їхнім провідницям за їх цінну співпрацю в уладженні свята. Дякую теж за квіти і теплі слова, що їх виголосили в час бенкету: достойний пан Міністер Валтер Гаррис, який при тій нагоді вручив мені теж грамоту канадійського громадянства, пані Марія Дима, голова централі Комітету Українок Канади, яка аж з Вінніпегу потрудилася щоб особисто взяти участь у бенкеті, п. О. Ковбель, голова місцевого Комітету Українок Канади, п. Ольга Заяць, голова О. У. К. п. Вертипорох, голова Секції Л. В. У в Канаді, п. Чабак, голова гетьманок, п. Степан Павлюк, голова Товариства Українських Канадійських Ветеранів та президент Відділу 350 Канадійського Легіону, п. Василь Гультай, домініяльний голова У. Н. Т. і п. посол Іван Яремко. Осібно вдячна я усім часописам, українським і англійським, що так сердешно мене згадали.

За численні привітання, які наспіли до мене зі всіх кінців світа, від релігійних громад, у

Героїня Дієн-Бієн-Пгу Женєвева Галляр при молитві

країнських організацій та від приватних осіб — щире Спаси-Біг. Велику радість справили мені також докази доброзичливості моїх друзів, приятелів та приятельок, співробітників незабутньої спільної праці у Сільському Господареві, та глибоко зворушили моє серце побажання від Покутян, Коломیان, Сяніччан, з якими я довгі літа працювала.

Боже Провидіння дозволило мені дожити тої радісної хвили, коли гармонійно, повним акордом, звучали ці ювілейні привітання. Молю Всевишнього, щоби сповнилися мої найгарячіші бажання, щоб обіднані, сильні у вірі, стали всі до

праці над відбудовою Батьківщини.

Олена Кисілевська

В Оттаві, вересень, 1954-го р.

ПІВДЕННИЙ ЗАРОБІТОК ЖІНКИ

Текстильний промисл Швеції запровадив коротко-годинну працю для заміжніх жінок між 35 а 45 роком життя. Одна частина їх працює від 7 до 1, а друга від 1 до 7. Деякі фабрики мають ще додаткову зміну що триває від 5 до 10 вечора. Цей поділ годин притягає нових жінок до праці, і дає їм змогу дбати про домашнє господарство.

ОСОБИСТЕ

З приводу смерті довголітньої членки 37 Відділу СУА у Дітройті, Юлії Войтович, що померла дня 20. липня ц. р., висказують глибоке співчуття її батькам

членки 37 Відділу
ім. Лесі Українки

ІЗ ЛИСТІВ, ЩО НАСПИЛИ...

По закінченні поїздки Олени Лотоцької, голови СУА, приходять до Централі листи, що засвідчують про радісне й успішне враження, що його залишили її відвідини в наших центрах в Європі. Подаємо кілька голосів, що передають це живо й безпосередньо:

Високоповажана
та дорога Пані,

сердечно вітаю Вас та бажаю легкого та приємного повороту, а потім в Америці доброго відпочинку після відвідин Європи. Дай Боже, Вам сил та здоров'я на довгі-довгі роки! Прошу Вас переказати мій сердечний привіт та подив нашим жінкам за океаном. По-за очі ще раз Вас цілую та обіймаю. Бувайте щасливі!

Ольга Петлюра

Високоповажана і дорога
Пані Голово!

Може повинні ми були скоріше написати до Вас цього листа, але не хотіли турбувати Вас, поки ще Ви були у Вашій повній трудовій поїздці. Та тепер із перспективи довшого часу від Вашого виїзду з Німеччини, тимбільше відчуваємося до милого обов'язку ще раз від щирого серця подякувати Вам за Ваші відвідини у нас.

Ви пізнали сіре і безперспективне життя наших залишенців, Ви бачили, на які великі труднощі натрапляє наша організація у своїй праці, Ви пережили з нами не лише наші свята, але й передусім наші будні. Тому Ви самі можете оцінити, що Ваш приїзд до нас був на правду небуденною подією і Ви самі може відчули, яка на правду щира радість була у нас з приводу Вашого побуту. Із першої хвили нашої зу-

стрічі ми з Вами почувалися, як давні добре знайомі і відразу відчули у Вас нашого правдивого приятеля.

Тому прямо та відкрито вилити ми перед Вами всі наші болі, та показали Вам не лише світла, але й всі куди більші тіні нашого життя і праці. Ми глибоко переконані, що Ваші відвідини у нас причиняться до дальшого поглиблення наших взаємин, затіснення нашої співпраці та скріплення позицій жіночої організації взагалі.

Ми радіємо, що мали Вас у себе і ми Вам невимовно вдячні за те, що Ви мали стільки зрозуміння і дбайливості та стільки безпосереднього тепла для всіх наших справ.

Нехай Господь заплатить Вам за все добре та нехай і в будучому благословить Вашу працю у щораз кращих успіхах!

Щиро Вам віддані в глибокій до Вас пошані

За Головну Управу ОУЖ:

О. Павловська, голова
Евгенія Грамяк, секретар

АНГЛІЙСЬКА СТОРІНКА

The Ukrainian Woman, англійська сторінка „Нашого Життя“ подає відомості про українське жіноцтво. Посилаємо її всім міжнароднім жіночим організаціям у світі й таким способом інформуємо їх про нашу працю.

З нагоди 70 роковин жіночого руху 22 Відділ СУА у Шикаго перейняв на себе підтримку цієї сторінки. Завдяки його заходам можна буде її розбудувати.

ЗАВВАГА

Докінчення статті Б. Бачинської: Українська Секція Ліги Мира і Свободи появиться з технічних причин аж у грудневому числі.

ІЗ МУЗИЧНОГО СВІТУ

У квітні співачка Іра Маланюк відбула низку концертів по Німеччині. Співала в Кельні, Вупперталі і Мюнхені.

НОВІ ВИДАННЯ

Олена Звичайна: ОГЛЯНУВШИСЬ НАЗАД. . Збірка оповідань і новель. Видавництво „Дніпрова Хвиля“, Мюнхен, 1954. Обкладинка мистця Михайла Дмитренка. Ст. 230. Ціна 1.50 дол.

Назва книжки дуже чітко вказує її зміст. „Оглянувшись назад“, авторка дає картини жакливого большевицької дійсності. Починаючи від збройної боротьби на початку, яку ілюструють переживання медсестри Марії Скубової, та зустріч двох братів з обох сторін барикади — нанизані тут різні її етапи. Це є поодинокі епізоди часів голоду 1933 р., з яких найбільше зворушує нас постать матері, що як багато матерей-селянок у ті „прокляті роки“, мусила покинути свою дитину на призволяще (Щаслива Ганна). Слідують картини з часів Єжовщини, в яких центральне місце займає заголовний нарис „Оглянувшись назад“ І вкешті йдуть нариси з німецької окупаційної дійсності та життя еміграції.

Окрім літературних картин тут уміщено також публіцистичні нариси. Не в дечому шкодить змістові книжки, бо підкреслює цю нотку і в літературних нарисах.

Авторка володіє вмінням опису й характеристики дієвих осіб. Постать „щасливої“ Ганни чи старенької бабусі під вязничним муром залишаться назавжди символом жінки тих „проклятих років“ А картини перебирання картоплі, навантажування вязнів, вистоювання під тюрмою та руху на базарі — стануть документом для майбутніх дослідників того часу. У нarisі „Зв'язковий“ майстерно змальоване вже життя-буття залишенців новішого часу.

Після першого твору авторки з цієї тематики (Миргородський ярмарок) „Оглянувшись назад“ являється поширенням і доповненням її. **Л. Б**

UKRAINIAN WOMAN

OUR ENGLISH COLUMN

Landmarks of progress of Ukrainian women

The 19th century found Ukraine divided. The eastern part, and a larger one, was under Russia, while the smaller one formed three provinces of Austria-Hungary. Within its land the Ukrainian people could not live its own way of life. Yet liberal movements in Western Europe, of the early 19th century, showed the people the direction and then began the march toward its rebirth as a nation. Against this background rose likewise the Ukrainian woman. Even at the very beginning of this movement she was aware of the meaning of feminist movement and was striding her own pathway toward her goal.

1812—Up till that time there had been no high schools for girls in Ukrainian lands. In Kharkiv, Eastern Ukraine, an institute for girls was founded where lessons in foreign languages and other subjects had been given. The first Ukrainian poetess, Martha Pisarevska (1799-1874) was a pupil of this institute.

1856—The Ukrainian peasant remained a serf. His position differed but a little from that of the slave; he was attached to the land of the landowner and was transferred with it. The plight of the woman in serfdom was described by the Ukrainian authoress Marko Vovchok (Maria Markovich) in her short stories which were translated into several languages. Their artistic strength had an immediate appeal to the world's conscience.

1859—A group of progressives planned to elevate the common man through education. There were attempts at creating Sunday schools, first in Kiev and then in Kharkiv. Shortly the number of such schools rose to go. There were many women among educators and teachers. The Sunday school at Kharkiv distinguished itself under guiding by Alchevska, the first Sunday school for women at Kiev was founded by Nelhovska. The school existed for three years. They were closed by the Russian Czarist government which considered them as liberal institutions.

1860—The right of admission of women to universities was won (at Kiev, Kharkiv, Odessa). Many young girls enrolled and began their studies, but the czarist government took alarm of great influx and revoked this right after two years, so that even those who registered, had no chance to finish their

studies. Only two valiant women went to Zurich, Switzerland, to graduate, and after examinations in St. Petersburg were permitted to practice as physicians.

1860—The abolition of serfdom in Russia freed the masses of peasants. This gesture brought them some measure of freedom, still the illiteracy remained and the village continued in the state of backwardness.

1870—The "populist" movement begins. The progressive circles were advancing slogans for raising the level of education and economic well-being of the peasants and workingmen. Many women took part in this movement. Some were studying the way of life of the village so as to present the picture of its culture and economy. Others went to the villages to work as teachers and midwives.

Among them were some of note, e.g.

Pelahia Litvinova, a statistician, who wrote several books on the way of life of the village.

Olena Pchilka, (1850-1930) an authoress, published the first album of Ukrainian embroidery (1875).

Sophia Russova, (1856-1940) a pedagogue and scholar who organized the first kindergarten in Kiev, and was also working in the villages for the cause of their advancement.

1880—Institutes of higher learning (colleges for girls) were opened in Kiev and Kharkiv, which drew masses of youth ready to serve their people.

1884—The necessity of a women's organization was being felt in Ukraine. Thus in Kiev a circle was formed among the students of the institutes of higher learning for girls in Kiev by Olena Dobroha-veva, and in Stanislaviv, West Ukraine, the first Ukrainian women's organization was instituted by Natalie Kobrinska, whose objective was promotion in education.

This date is considered by Ukrainian women as the beginning of the Ukrainian feminist movement.

Subsequently Ukrainian women's societies were being formed in various centers which had as their objectives educational, cultural and professional activities.

1887—The Ukrainian press devoted more space to the discussion of the problems of women's organization. There was felt the necessity of publication of reviews by the women themselves. Then, under direction of Natalie Kobrinska and Olena Pchilka was published the first Ukrainian women's almanac "First Garland" which contained articles on the

feminist movement as well as literary productions.

1891—Natalie Kogrinska called a mass meeting in Strey, West Ukraine, which resolved to send a petition to the Austrian parliament asking for creation of high schools for girls and for admission of them to the universities.

1900—At the beginning of the 20th century the Ukrainian women had already been admitted gradually to political parties. Most of the young women participated in the Ukrainian Revolutionary Party at Kiev.

1901—In Lviv, West Ukraine, a Ukrainian society "Club of Ruthenian (Ukrainian) Women" gave stimulus to branching of women's activities. A co-operative, named Trud, was organized there which maintained a school and a dressmaking shop. Another society, the Ukrainian Nursery, had as its object the maintenance of kindergartens. The Society of Summer Vacation took care of city children sending them to villages for vacation. The girls had a society of their own, the Ukrainian Girls' Circle (Lviv and Czernowitz), and there was also in Kiev an association for protection of working women.

1905—The women gained admittance to colleges in Austria and Russia.

1906—The first Ukrainian periodical for women, titled "Meta" (Goal) appeared at Lviv, under the editorship of Daria Shukhevich Starosolska.

The magazine had articles on feminist movement and on educational subjects.

1910—The Ukrainian girls began to participate in gymnastics, sports and military formations. Separate branches for girls were formed by Sokil, an organization for sports and gymnastics, also Girl Scouts (1912), and a detachment of girls, a part of Ukrainian Sharpshooters (1913). During the World War I several Ukrainian girls endured all hardships of the warfare and received military distinction.

The war for liberation in Ukraine attracted more young women.

In military campaign the following personages distinguished themselves:

Sophia Halechko (1898-1918).

Hanna Dmiterko.

Marusia Sokolovska, a leader of an insurgent detachment, liquidated by bolsheviki.

Vera Babenko, an intermediary of the Ukrainian Army, liquidated by bolsheviki.

1917—When the revolution in Russia broke out, the first Ukrainian Parliament (the Central Rada) was called in Kiev. The women won then the right to vote and to be elected, and they had 11 members in this parliament. Two of them were members of the Executive Committee of the Republic. They were Ludmila Staritska Chernyakhivska and Zinaida Mirna.

UKRAINIAN WOMEN'S ORGANIZATIONS CELEBRATE ANNIVERSARY

In all centers of Ukrainian settlement the women's organizations have begun to celebrate the 70th anniversary of the Ukrainian feminist movement. They are observing it in impressive manner at special concerts or gatherings.

The commemorations were held already at Philadelphia, Chicago, Montreal, and are being prepared at New York, Detroit, Winnipeg, Toronto and in many other cities of United States and Canada.

Reports were received that Ukrainian women's organizations in other countries of the Free World are likewise planning to mark off this important anniversary.

PAN-PACIFIC CONGRESS

The Pan-Pacific Association of Women is going to hold its conference, toward the end of next January, at Manila, Philippine Islands under the slogan "Social and Economic Interdependence." The Ukrainian women's organization at Sydney, Australia, has re-

ceived an invitation to take part in this conference. It was invited through the National Council of Women of Australia to which it is affiliated.

It will be very interesting for the Ukrainian women living in the countries on the Pacific Ocean, to get acquainted with the problems of this sphere. Many a theme of the conference, like handicraft and folk-art, are well known to them from their native country, and they could add to the success of the conference thanks to their large experience.

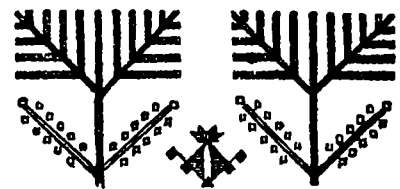
A STUDY DAY OF MMM

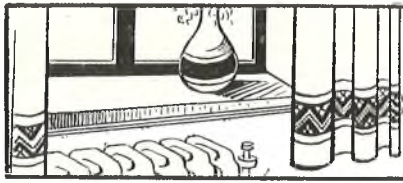
At the Study Day of the World Movement of Mothers (MMM) on October 13 at Bonn, Germany, the representative of the World Federation of Ukrainian Women's Organizations (WFUWO), Mrs. Olexandra Boyko, presented a report of economic difficulties of Ukrainian mother in emigration. The material for it had been collected by WFUWO from its member-organizations in 10 different countries.

During the discussion on "Part-

time work of the woman Mrs. Maria Tomashivska, also a representative of WFUWO, presented data on gainful employment of the Ukrainian woman. The part-time employment appears in varied forms, and the Ukrainian emigration has already been able to create the possibilities by which they are profiting.

The third treatise presented for the Study Day was "(Day Nurseries in Ukraine." It reviewed the educational system of USSR which is attempting to replace the mother's care of the child by government sponsored institutions. The result of such attempts is lamentable since these government sponsored nurseries impress their brand on the physical and mental development of the child. This paper was presented by the leader of the delegation, Mrs. Zinaida Vityaz who is a Vice-President of WFUWO.

У НАШІЙ ХАТІ

Українське мешкання

Багато наших людей уже придбало власну хату в Америці. Одні з них приїхали сорок чи тридцять літ тому, а другі щойно завершили своє п'ятиліття. Та всі вони стараються влаштувати хату по своєму. Так, щоб почуватись „дома“ серед своїх чотирьох стін.

Не всім воно вдається. Багато українських мешкань прибирає шаблонний вигляд. Фотелі у квітчастих покривцях, квітчасті драперії, могутні абажури — ось що заповнює наші вітальні. І ми входимо і виходимо з такого мешкання з почуттям порожнечі. Так може виглядати будьяке мешкання у світі, незалежно від духовості й традицій його мешканців.

Але бувають зовсім інакші мешкання. Коли увійдеш у таке, то відчуваєш полегшу від величю гамору і руху. Вони переносить тебе в інший світ. Тиха гармонія кольорів, м'яке світло, зручний уклад меблів запрошують, щоб у ньому спочити. А над усе радіє рідний орнамент, що зацвіте вишивкою чи заблеще на писанці. Ви відчули, що ви в українському мешканні.

Багато з вас замахає руками. Немає часу вишивати, немає в хаті килима звідкіля взяти тканин і т. д. Все це значно дороше коштує, як те, що готове знаходимо в великих магазинах.

Не правда. Щоб наше мешкання було українське, треба трохи наломити собі голову. Та це не значить, щоб зовсім не можна було його досягнути або щоб це багато дорожче коштувало. Ні, треба тільки трохи розуміння й уваги.

Про добір кольорів і форм

меблів не станемо тепер говорити. Про те ішла вже в нас серія статей і хто хотів би щось про те довідатись, може заглянути в попередні річники. В кожному разі треба остерегти тих, хто хоче мати в мешканні своєрідну нотку, перел великими лапатими квітами. Ті забувають своїми яскравими формами усе кругом. Їх не сміємо стерпіти ані на наших тапетованих стінах, ані на меблях.

Уявім собі нашу кімнату без прикрас. Стіни в нейтральному кольорі і голі меблі. Скільки можемо впровадити тут своєрідного!

Передусім у тканинах. Покриття меблів і драперії чи покривала можуть бути з запаскових тканин, що є в продажі у великому виборі. Червоні, помаранчеві, зелені, вишневі... Таким може бути також стільне накривало чи декоративні подушки. І це вже рідше про загальний настрій кімнати.

Завешить його картина українського майстра. Краєвид чи мертва природа перенесе в українське світовідчуження. Тоді відкриє нам якийсь обрій, що лежить далеко поза нашими чотирма стінами.

І бачите, шукати далеко не треба! Декоративна тканина, мистецька картина вже створюють свій окремий світ. А з нього виплинуть ще окремі деталі. Вишивана серветка, столик вишиваний руніками над іконою, вишивана подушка на тапчані. Не доповнення, що завершить перше враження.

Тому подумаймо про те, влаштовуючи свою хату. Розглянемо уважно, добираючи меблі чи тапети, пошукаймо з

доброю декоративною тканиною, а передусім слідкуймо за виставками. Тут завжди можемо дібрати собі картину, що нам припаде до вподоби.

І тоді наше мешкання буде українське. Із нього буде проминювати стара наша культура не тільки на нашу власну родину, але й на оточення, що випадково зайде до нашої хати.

Зірка

РІВНА ЛІНІЯ

Париж, що диктує в моді, кинув цього року визов. Рівна лінія! Немає в жіночій сільветці стану, бюсту чи клубів. Це все закривають вільні жакетки, рівні плащі, широкі коміри.

Вузькі спідниці не дають великої свободи рухів. Зате жакети дуже різноманітні. І веселі в кольорах, що немов запозичились в осінньому лісі: червоні, ржаві, жовтаві, брунатні...

Зате пополудневі сукні вузькі й прилягаючі. О, тут уже виступає фантастична лінія, що охоплює стан пояском або кардою.

Панує чорна краса, з дуже дискретними прикрасами: до матового тла чорний атлас, оксамит і ляк.

Та найбільш вибагливі вечірні сукні. Короткі й широкі виходять наперед, хоч завжди залишається офіційна довга сільветка на вечір.

Рафіновані сполуки красок і матеріалів. Багато мережива, гаптованого тюлю, кокард та квітів.

На острові Гаїті влаштовано виставку німецького образотворчого мистецтва. Виставка складається з 60 картин малярів із Зах. Німеччини.

ДИТИНА ЙДЕ ДО ШКОЛИ

Місяць школи вже поза нами. Діти вже привикли до шкільної дисципліни і в хаті почалося нормальне життя. Та багато залежить і від напрямних у родині. Хоч домашнє огнище охоплює дитину звичним теплом, проте і тут повинні діяти певні правила, певний порядок. Він не такий строгий та безоглядний як у школі, але всеж є правилом, якого треба перестерігатися.

Вже з самого ранку постає питання: що їсть дитина на снідання? Чи таріль кашки з мармелядою або молоком і поле це шклянкою кави або молока — чи в поспіху випе щонебудь і біжить напівголодна до школи? А в кулачку держить “дайма”, за якого зараз на вступі купує собі гуми чи цукорка і забиває собі шлунок.

Обідню перекуску діти звичайно дістають у школі, а дальшу їжу вдома. Протяг часу, що діти є вдома і під наглядом матері невеликий. Отже треба його належно використати. Як їз шкільними завданнями? Звичайно це батько переглядає їх, а то й допильнує їх виконання. Але й мати повинна глянути вряди-годи на зшитки дитини та інше шкільне приладдя. Чи воно охайне і чисте, чи шкільна торба ціла і не подряпана. Треба перевірити також чи в дитини чиста хустинка у кишені та чи має вона свій гребінець.

У дітей треба пильнувати також пори спання. Дитина повинна точно в тій самій порі дня лягати спати, щоб виспатись і набрати сил. Тому пізніше просиджування дітей у товаристві дорослих або відроблювання пізно шкільних завдань — є каригідне. Дбайлива мати припильнує, щоб дитина поскладала шкільне приладдя і зшитки на другий день, роздягнулась, почистила черевики, помилась наніч і помолившись, лягла найпізніше о дев'ятій спати. Це дасть їй запоруку відпочинку і упорядкованих навичок.

Присилайте передплату!

ЗИРК У ТУТЕШНЮ КУХНЮ!

Подаватимемо час від часу приписи американських страв, що відповідають вимогам нашого смаку. А що вони краще пристосовані до клімату цієї країни, то й слід впровадити їх у нашу кухню.

Печена шинка

Потрібно:

- 3½—5 ф. шинки
- пів горняти брунатного цукру
- 1 ложка сметанки
- 12 гвоздиків.

Вуджену шинку витерти добре вогкою стирочкою. Якщо комусь шинка за солонна, тоді можна намочити її у літній воді годину перед варенням. Добре витерти стирочкою до суха. Вимішати цукор із сметанкою й розвести це по товстій частині шинки. Повтикати гвоздики. Примістити шинку на дротяній підставці у пательні. Вставити до печі на 300 ст. на 2 год.

Бурячки

Потрібно:

- 12 середньої величини бурячків
- 1 ложечка соли
- 2 ложечки масла.

Пооббирати бурячки, пократити в кружальця і примістити в ринці. Додати соли, масла й горнятка киплячої води. Накрити й вставити до печі на 300 ст. Вийняти, коли змякне.

Солодка картопля

Потрібно:

- 6-8 солодких картопель
- ½ горняти брунатного цукру
- 3 ложки масла
- ½ ложечки соли.

Солодку картоплю обібрати і вложити до огнетривої посудини. Посипати брунатним цукром і сіллю. Зверху наложити масла. Накрити і пекти в печі на 300 ст. аж змякне.

ІЗ ТАНКОВОЇ ЕСТРАДИ

У червні відбувся в Монреалі танковий виступ Оленки Гердан заходами Міжнародної Служби Радіосильної Корпорації. У цьому виступі брали участь також місцеві мистецькі сили — Оксана Мариняк, скрипачка, М. Вербицька, солістка та майстер народних танків П. Марунчак.

ХОВАЄМО ЛІТНЄ ВБРАННЯ

Наші сховки не такі просторі, щоб переховувати літнє й зимове вбрання рівночасно. — Тим більше, що багато літніх речей, особливо ті, що перуться, краще переховувати зложеними.

Тому для переходу літніх речей приспособлюємо якусь скриню, засувку, коробку, що стоїть у сухому місці. Виложивши її синім папером, складаємо випрані, а не прасовані речі. Синій папір не допускає, щоб білі й ясні матеріали пожовкли. Тому білі речі, на яких нам залежить, слід завинути окремо ще в синій папір. Допоможе нам також стара пошевка, коли її добре в пранні насинити.

ВЖЕ ПОЧИНАЄТЬСЯ БАЗАР М. М. М.

Союз Українок Франції вже від ряду літ влаштовує щороку свою стійку на базарі М.М.М. Вона є прикрасою Базару і її вже знають постійні відвідувачі та покупці. Має звичайно корисне місце, де вже здалеку видніються членки СУФ-у у народньому вбранні та виложені вироби народнього мистецтва.

Оці вироби — хустинки, серветки, закладки, подушечки — членки СУФ-у приладжують самі. Та не в силі вони придбати їх стільки, щоб заповнити стійку. Тому допомагають у тому сусідні жіночі організації — Об'єднання Українок Бельгії, Об'єднання Українських Жінок в Англії й Німеччині. Завдяки оттаким спільним зусиллям стійка СУФ-у представляється корисно.

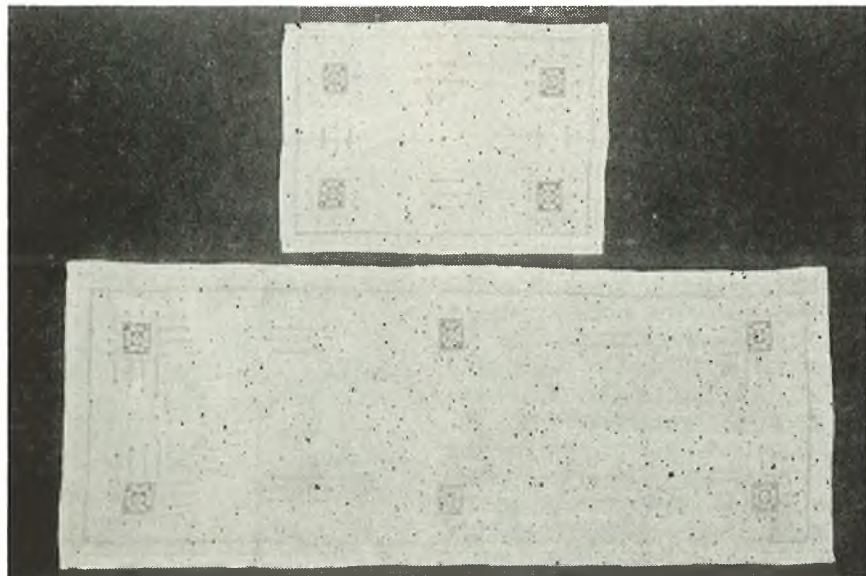
У цьому році очікуємо теж цієї допомоги від жінок доброї волі. Її можна надіслати на адресу голови СУФ-у п. Анни Сапрун, що її подаємо:

Mme. Anna Saprun, 15 Square Cote St. Thiebault, Bois Colombes (Seine).

Жіночі організації з 28 країн вислали свої петиції до президента Швейцарії, домагаючись права голосування для жіноцтва Швейцарії.

Українська вишивка

ВИШИВАНА ДОРІЖКА З СЕРВЕТКАМИ

(Власність п. Ганни Кокот)

Для невеликих прийнятть заступаємо скатерть прийнятть заступаємо підкладками. Ось зразок доріжки з приналежними до неї серветками. Доріжка застелює середину стола, а під кожним накриттям серветка.

Доріжка прикрашена взором із мотивів української плахти.

Зірка з плахти, обведена стрілками, уміщена в рогах доріжки.

ВИШИВАНІ БЛЮЗКИ

З НАЙЛОНУ Й БАТИСТУ

знайдете на кожну величину

в КООПЕРАТИВІ „БАЗАР“

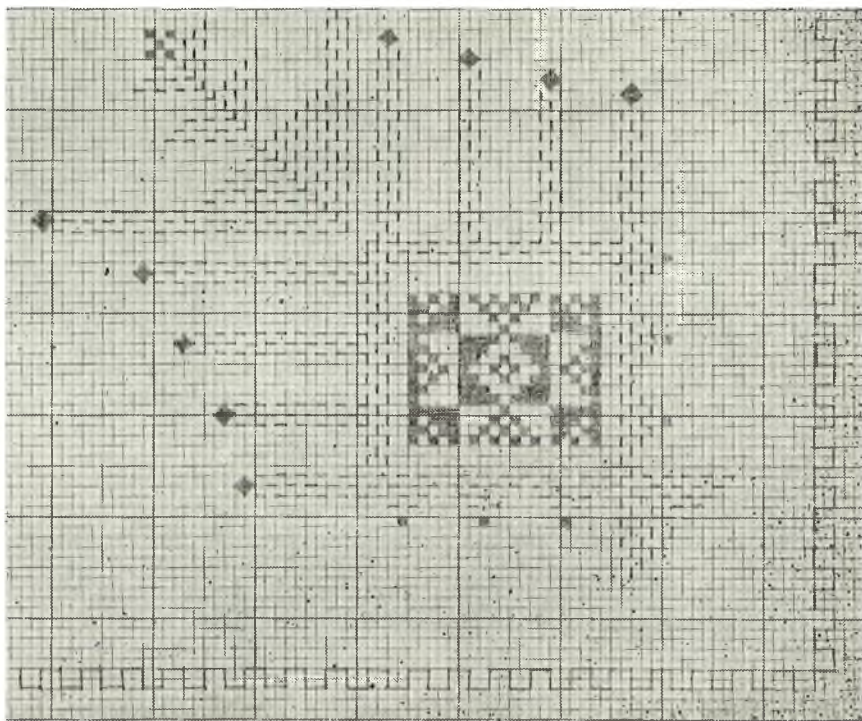
822-823 N. Franklin St.

Philadelphia 23, Pa.

Взір на доріжку

„Зірка“ з плахти, що творить осередок узору, виконана настилуванням. Стрілки, що її обводять, виконані перетиканням. За підставу взята часниця (три нитки тканини).

Краска вишивання: може бути основана на кольорах плахти — синій і червоній, червоній і жовтій, або сполуці молодшних відтінків синьої чи зеленої.

Юшка з риби

Потрібно:

- 1½ ф. городини (одна морква, дві цибулі, одна петрушка, кусник волоської капусти, один лавровий листок, кілька англійських перців)
- 1 короп (2 ф.)
- 4-5 ложок рижу
- 1 ложка масла до рижу
- 1 ложка муки
- 1 ложка масла до засмажки

Приставляємо закришку. Води дати стільки, щоб потім могла прикрити рибу. Коли городина змякне, перецідити і в виварі покласти коропа, покраяного на дзвінки. Варити на легкому вогні около 20 хвилин. Потім вийняти рибу, яку подаємо окремо з маслом. Рибну юшку заправляємо невеличкою сною засмажкою. Подаємо з сипко звареним рижом.

Подала Леся Сенюта

Завивані оселедці

Потрібно:

- 4 оселедці
- 1 ложка муштарди
- 1 цибуля
- 1 цитрина (без шкірки)
- кілька лаврових листків
- 2 ложки оливи

Помити оселедці, відрізати голову, отворити, вийняти молочко чи ікру, налити водою і лишити на 24 години, часто міняючи воду. Потім обтягнути шкірку, розкрити на половину вздовж і вибрати хребетну кістку і всі ості. Обтяти хвостики і ті половинки помастити французькою муштардою, посипати дрібно січеною цибулькою і кожну половину звинути, зіпнявши зубочисткою. Складати у шклянку або порцелянову посудину, перекладати пластинками цитрини без шкірки і додати кілька лаврових листків. Окремо зладити підливу з молочка. Молочко з

оселедців перетиснути через ситко, щоб не було волокон, додати оливу і втирати добре. Коли пухке, залити легким, перевареним оцтом і досмакувати дрібочкою цукру. Залити тим оселедці. Другого дня можна подавати. Подаємо з гарячою картоплею на піст.

Бараняча печеня

Потрібно:

- 2 ф. баранини (з шинки)
- 2 зубці часнику
- 1 ложка масла
- пів цибулі
- 1 ложка муки
- оба роди перцю

Мясо помити, обкрити не потрібний товщ, побити добре і натерти сіллю з розтертим часником. Нехай так полежить годину. Покласти масло до ринки на розпалене масло і зрумянити з обох боків. Коли зрумяниться, додати пів січеної цибулі, оба роди перцю і душити 2½ год., покрплюючи зимною водою, аж змякне. Коли вже м'яка, підсипати дрібочку муки, залити росолом так, щоб зробилась невеличка підлива. Заварити, покраяти на скибки. Подаючи, полити підливою, яку ми процідили.

До того подаємо картоплю і салат.

Салата з оселедців

Потрібно:

- 2 оселедці
- 1½ ф. картоплі
- 1 цибуля
- 1 ложка оливи
- 1 ложка оцту

Зварити картоплю в лущині, а коли готова, вийняти і поставити, нехай прохолоне. Тоді обібрати і покрити на тонкі кружальця. День перед тим намочити оселедці, виполокати, обібрати зі шкіри й остей і посікти разом із молочком і цибулею на суцільну масу. Картоплю уложити на саятирці, а посередині вмістити масу з оселедців. Можна прикрасити ще кружальцями з огірків та цвickлами. Полити легким оцтом, змішаним із оливою.

За Л. Лучаківською

Пиріжки з яблуками

Потрібно:

- ½ ф. муки
- 1½ чвертки фунта масла
- 1 жовток
- 1 ложка квасної сметани
- 1 яйце
- 1 ф. яблук
- ¼ ф. цукру-мучки

Посікти масло з мукою. Додати жовток і сметану і замісити тісто. Не місити довго, лиш так, щоб злучилося. Приготувати день наперед. Розтачати грубо на чверть цяля (інча) і вирізувати кружки. Помастити білком і накладати на них приготовані чвертки яблук рівним боком до беріжка. Заложити ножем другу половину кружка на яблуко. Помастити жовтком і пекти у добре вигрійтій печі на 350° впродовж 20 до 30 хвилин. Вийняти на полумисок і посипати цукром-мучкою.

Пів-французькі тісточки

Потрібно на тісто:

- 5 унцій масла (трохи менше як 1 і пів чвертки фунта)
- ½ ф. муки
- 1 жовток
- 1 ложка оцту
- 1 ложка води

На начинку:

- 3 жовтка
- ¼ ф. цукру
- 3 унції чеколяди (кухонної)
- 2 унції орхів (змелених)
- 1 шкірка з цитрини
- шум із білків

Замісити валком (не руками) масло з мукою, потім додати жовток, оцет і воду і замісити скоро рукою. Тісто поділити на дві частини. Розтачати одну, виложити на бляху і переложити начинкою.

На начинку втерти жовтка з цукром, додавати потрохи розпушену в рурі чеколяду й оріхи. Втерти шкірку з цитрини і додати шум із білків. Легко вимішати і вилити на коржик. Зверху прикрити другим коржиком і пекти. Коли спечене, покраяти на чотирикутні тісточки і посипати цукром.

Подала Олена Назар

Накриття стола

У ряді більше чи менше важливих завдань у домашньому господарстві стоїть питання накриття стола. Це питання будня, святкових днів у хаті, а часто також у більшій громаді. Воно всеціло лежить у руках жінки і їй приходиться розв'язувати його з меншим або більшим зусиллям.

Чомусь у нас прийнявся підхід, що накриття святкового стола є важливою справою, а стіл, що до нього сідають наші найближчі щонайменше 2—3 рази денно, не вартує найменшої уваги. Чи це справедливо? Посадити раз на рік якогось більшого чи меншого нашого приятеля вимагає, щоб стіл якось пристроїти. Не хочеться навіть згадувати факту, що для нашого знайомого така гостина є нераз тягарем, що його робить „із обов'язку“ А для наших найближчих, дорогих нашому серцю осіб, стіл, при якому сходиться вся родина не вимагає найменшої уваги? Чи можемо насварити дитину, що розлила юшку на стіл, коли його ноги хитаються?

Даймо відповідний стіл, крісло, накриття та місце, а тоді вимагаймо! Справа накриття стола є така ж важлива, як приладження страв. Є ствердженням фактом, що при естетичному, навіть скромному столі, так дорослим, як і дітям страви краще смакують і апетит росте. Бо сам вид дбайливо накритого стола подразнює нервову систему, а тоді уклад травлення починає жвавіше працювати. Вираз, що „тече слинка“ або „язик утікає“, не є голословний. Слінка дійсно тече, бо її виділювання в роті збільшується на вид приманливої страви. Організм готовий прийняти нову поживу, бо перерізка страви починається від усної ями. І в цей спосіб організм жваво та добре сприймає харч і в дальшому його добре зужитковує та присвоює.

Розглянувши так справу бачимо, що цей, може не уважно

названий „дурний“ стіл, має вплив на травлення та в дальших наслідках на здоров'я наших найближчих.

Зрозуміло, що можливостей та відмін щоденного накриття є безліч. І в цьому дрібному ділі може виявитись фантазія та естетичний змісл господині. Її нам стане у пригоді широко розвинена продукція усіх його частин. На ринку знайдемо накриття стола щоденного вжитку у великому виборі. Кольоровий фаянс у молошних відтінках, накриття з пластику, що його легко чистити і врешті різнородна порцеляна.

З чого складається накриття стола?

1. Стіл — мусить бути відповідний величиною, як для родини, так і для гостини і твердо стояти на підлозі. Для щоденного вжитку застелюємо стіл тривкою масою в різних красках. Її дуже легко удержати в чистоті, а тоді він не вимагає скатерті.

2. Накриття — скатерть і тут маємо великий вибір. Стіл можна закрити цілком, або великими серветами-підкладками. Вони можуть бути теж із пластику, або — як це вже практикують наші господині — вишивані й прикриті прозорим накривалом із пластику. Це щодо нашого щоденного накриття.

Для ранньої або пополудневої гостини вживаємо кольорової скатерті, що підібрана до кольору уживаного начиння. До обідів і вечір уживаємо білої скатерті. Гордістю господині буде вишивана скатерть, яка не сміє бракувати в українській родині в обрядовий день. Та коли такої немає, можемо заступити її вишиваною доріжкою поверх білої скатерті або вишиваними підкладками. Під скатерть кладемо підклад із м'якого матеріалу, щоб при зміні посуду не було стукоту

3. Посуда — тарілки, полумиски, саятирки, дальше чашки,

підставки, склянки, чарки — це все для щоденного вжитку приймає простіші форми. Для дітей навіть уживаємо з плястичної маси, щоб не стовклося.

Для гостини вживаємо більш декоративної порцеляни і скла, яке тут знаходимо в великому виборі.

Накриваючи стіл, кладемо кожне накриття у відповідному відступі від другого (найменше $\frac{1}{2}$ ярда). Край тарілки дуже близько від берега стола. Вилки по лівому боці побіч тарілки, гострим вістрям у сторону тарілки, потім ложка попри ніж заглибиною до гори (не вивернена). Перед накриттям кладемо склянку, чарку, залежно від потреби. З лівого боку попри вилку серветка.

4. Декорація стола дає широкі можливості. Коли є на столі вишивка, тоді він уже прикрашений і ми можемо хіба тільки подбати про квіти. У чизькій вазі, гарно уложені, завжди стануть найкращою прикрасою стола. Коли квітів немає, тоді навіть допоможе нам зелень або осінні листочки. Тільки все пам'ятати, щоб воно було низько уложене та не закривало обличчя нашого „візаві“

Отже, як бачимо, накриття стола це є певне вміння, що його мусить засвоїти собі кожна культурна одиниця. Воно потрібне зі здорових і естетичних оглядів. Коли наші діти сидатимуть кожного дня до дбайливо накритого стола, тоді вціпимо їм на все життя цей звичай культурної людини.

Н. Костецька

ІЗ СПОРТОВОГО СВІТУ

На легкоатлетичних змаганнях за першенство Європи, що відбулися у швайцарському Берні у серпні ц. р. дві українки Откаленко (яка держить світовий рекорд у бігу на 800 метрів) і Лисенко стали першунями в бігу на 800 метрів.

НАШИМ МАЛЯТАМ

Що робив Михайлик восени?

Як і завжди Михайлик прокинувся рано. Він висунув свою мордочку з теплого, затишного барлогу, де жив із татом Бурмилом і мамою — Настею. Їм вже, діти, напевне зрозуміли, що Михайлик не був хлопчик, а маленький медведик із брунатною, пухнатою шкіркою і маленькими, блискучими, як чорні гудзики, очками. Хатка медведиків була в великому гарному лісі. Маленькому Михайликові жилося тут гарно й весело.

Але сьогодні в лісі було незвично тихо. Сонце ховалось у тумані, а з дерев осипалось листя. Михайлику стало сумно.

Що сталося? Тато й мама не йдуть на прогулянку по ягідки. Давно вже не куштував Михайлик смачного меду, що його тато видирав для нього з вуликів у пасіці під лісом. Їх сусідка, — маленька білочка вже не жартує з ним, а заклопотана зносить горішки до своєї хатки в дуплі старого дуба.

Михайлик почував лапкою за вушком і запитав старого Бурмила:

— Татку, коли ми підемо шукати щільнини?

— О, не скоро це буде, синку. Нема вже ні меду, ні ягідок у лісі. Осінь вже прийшла. Бачиш, як мало пташок, майже всі відлетіли в теплий край. Поглянь на білочку! Як вона дбає про те, щоб назбирати на зиму горішків. Треба й нам подумати про зиму. Всі медведі взимку зовсім нічого не їдять, тільки сплять. Підемо збирати листя та сухі трави для ліжок, щоб нам не було холодно в нашій хатинці, коли зима настане.

— Ох, добре, радісно запищав Михайлик.

Він скоренько зібрався і побіг із татом і мамою. Було дуже весело збирати листя, траву

і хмиз. Гарне кольорове листячко шелестіло і пахло. Михайликові це дуже подобалося і він цілими жмутами згортав його до купи і кидав на тата й маму, качався в листі, пищав, але все таки трошки допомагав готуватись до зимового сну.

Так пройшла осінь. Стало вже зовсім холодно. Листя все лежало на землі, дерева стояли голі. Зеленіли тільки ялини і смереки.

Одного ранку Михайлик побачив, що земля вкрилася чимсь білим, а з неба тихо спалили маленькі білі зірочки.

— Мамо, мамо, подивись, що це біле в лісі падає з неба? запитав він. Михайликова мати дрімала. Вона відкрила сонні очі, висунула морду з барлоги.

— А-а, протягнула. — Це ж сніг. От і зима прийшла. Лягай швидше коло мене, грійся, та й будемо спати до весни.

Михайлик теж почував втому. Слухняно притулився до тепленького, пухнатого, мамино-го хутра й почав дрімати. І заснули вони всі. Спав тато-Бурмило, спала мама-Настя, спав і Михайлик, а сниться їм: весна, сонечко, зелена травичка і смачні червоні ягідки. Михайлик аж заворкотів увісні, ще міцніше притулився до мами та заснув ще міцніше. На добраніч їм!

Ніна Наркевич

ПЕРШІ КРОКИ

Ромчик ще не має й року,
Але гордо його ніжки
Виміряють: скільки кроків
Від дверей і аж... до ліжка?

Може хто з вас і не вірить,
Та пройти оту дорогу, —
Метрів буде в ній з чотири —
Дуже тяжко для малого.

Діма

ПО ГРИБИ

Восени якось пішли ми
По гриби у ліс за містом.
Ліс — як світ — широкий,
несходимий;
В лісі пахло перепрілим листом.

Під ногами коливались
Килими золототкані,
А по них грибочки хизувались
Гарні з виду, дуже пишно
вбрані.

В них беретки не брунатні,
А червоні, з крапочками...
І такі ж усі вони принадні,
Що хапав би обома руками!

Та казали нам ще з дому:
„Стережіться в лісі-світі
Тих грибків, що в убранні
рясному,
А в нутрі — отрутою наліті...“

І ми пильно обминали
Все, що в одязі барвистім,
Грибів добрих кошики
набрали —
Тих, що скромно крилися під
листям.

О. Кобець

ПРО ЩО ШУМІВ СТАРИЙ КЛЕН

Зашумів наш старий клен,
Листя опадає,
Кольористим пірячком
В повітрі кружляє.
М'яким килимом пахучим
Стеляться листочки.
Плачуть: „Як ти житимеш
Без твоїх синочків?“
Клен на те їм повідає:
„Не плачте, кохані!
Виростуть нові, зелені
У пору весняну!
А тепер ви будете
Землю укривати,
Щоб під снігом в зимі люгій
Не замерзла мати.
Бо земля в собі ховає
Всі живі тваринки
Хробачка, жучка, комашку
І різні рослинки.“

Ніна Наркевич

Пригода кітки Мурки

Вчора прийшла до мене моя сусідка, кітка Мурка. Вона принесла мені фотознимку своїх діточок. Це була їх перша світлина, коли кошенятка побачили світ Божий. Всі ми знаємо, що кошенятка родяться сліпими і щойно по десяти днях починають щось бачити.

— Це для вас, вуйку Кваче, на памятку, бо знаю, що дуже любите звіряток і моїм діткам кривди не зробите.

Я подивився на світлину й кажу:

— Ох, які то гарні діточки! Які милі кошенятка! Чудово виглядають у кошику...

Мама Мурка дуже втішилась моїми словами признання, подякувала і при тій нагоді розказала мені, яку страшну пригоду пережила вона при народженні цих діточок. Ось послушайте:

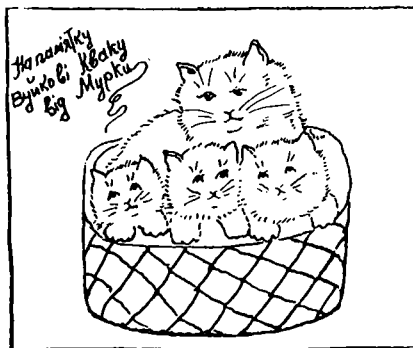
— Я знала, що завтра, найдальше позавтра, буду мати діточок. Вийшла я на вулицю перейтися, бо скоро вже не буду мати вільного часу для себе, для проходів. Діточок треба буде пильнувати.

Іду собі спокійненько травничком уздовж вулиці, а тут на мою лиху годину вибіг із подвіря чорний пес Кудлай. Ви певно знаєте цього огидного собаку? Кинувся на мене. Що робити?

Втікати хідником я не могла, бо він швидше бігає ніж я. Один рятунок — видряпатись на дерево, а тут якраз і дерева близько не було — лиш телеграфічний стовп. Я збрала всі свої сили і вилізла на сам верх стовпа. Від перестрахи і тяжкого дряпання по гладкому стовпі я несподівано там же, на стовпі, породила четверо діток. Троє задержалося коло мене, а четверте бідненьке впало з висоти і забилось на смерть. Я не мала сил злізти зі стовпа. Тримаю коло себе діточок, тулю їх до грудей, а сама ледве дихаю, дрижу, боюся власти і дітей погубити. А Кудлай, недобрый псище, стоїть коло стовпа, на мене дивиться і ще більше

страху додає. Понюхав мое мертве дитятко, вхопив в зуби, шарпнув і кинув на землю. Якби ви бачили, вуйку Кваче, як у мене боліло серце, коли так знущався Кудлай над моєю дитиною! Який я маю жаль до того пса — оповісти вам не можу.

Цю пригоду бачили сусіди, що сиділи на бальконах і верандах. Побігли сказати моїй пані. Люди бігали, щось радилися між собою, я бачила, що вони мої щирі приятелі й хоті-

ли б мені допомогти. Потім приїхала пожежна сторожа з драбиною, поставили її коло стовпа і зняли мене. Я не боронилась, бо відчула, що лиха мені не вчинять.

У своїй хаті дала мені пані кошичок із вовняною хусткою, нагодувала і там я вигодувала оцих трое котятток, що на образку...

Щаслива мати втерла сльозу. Жаль їй, що пропала дитинка, а радіє, що врятувала трое, таких гарних котятток.

— Ще забула вам сказати, що на памятку тієї пригоди пані назвала одного „Стовпчиком“, другого „Дротиком“, а дівчинку „Драбинкою“

Щаслива кіця Мурка попрощалася і побігла до своїх діток.

Правдиву подію переказав
Вуйку Квач.

СВІТ — ВЕЛИКА ШКОЛА

Гляньте, дітоньки, довкола!
Цілий світ — велика школа.
Вчатьсь в гаю пташенята,
Вчатьсь в лісі вовченята,
Вчатьсь в лузі лисинята,
Вчатьсь в полі зайченята.
А в коморі — мишенята,
А в болоті — жабенята.
А в ставку — рибки і раки,
А в садку — жучки й комахи.
Хто малим не хоче вчитись.
Буде він колись журитись.
Буде вчить його тверда,
Чорна вчителька — Біда.

Кость Вагилевич

**

Дибці, дибці, дибці!
Візьмімо по скибці
хлібця у торбиночку
й дівчину Мариночку.
Дибці, дибці, дибці!
Хлібця кинем рибці,
крихту не малесеньку
ми уділим песику.
Дибці, дибці, дибці!
От уже й по скибці
та й вже до останчика.
Що ж дамо баранчиком?
Дибці, дибці, дибці!
Ми уже в колибці.
Порожнем торбиночка,
весела ж Мариночка.

О. Лятуринська

**

Вітерець листочок
По дворі котив.
На вікні коточок
Наш малий сидів.

Чує: тишком-нишком
Щось там шелестить...
Думав котик — мишка.
Плиг її ловить!

Упіймав, понюхав,
Підкидати став,
А воно без вуха
і нема хвоста.

Розглядає, що то
Лапкою торка,
Потім дума котик:
— Мишка не така.

Відійшов коточок,
Знахідку лишив.
Вітерець листочок
Далі покотив...

Діма

Як Юрко набрався розуму?

Татко і мама повертаючись щоденно з роботи, автом забирали по дорозі свого сінка, Юрка від тети додому. Там він все був під опікою тети. Заледви родичі розглянулися у своїй хаті, зіли, та й сіли спочивати, а вже малому Юркові стало скучно. Він, то коло радія щось помайстрував, то телевізію хотів направляти, тут щось перевернув, там зачепився за килим на підлозі. Аж татко упімнув його:

— Що з тобою, хлопче? Не можеш спокійно гратися?

— Ні, я не хочу гратися — буркнув хлопчик нечемно і далі вертівся. Аж і мамуся обізвалася:

— Юрку! В цю хвилину до своєї кімнати! Там є повна кімната іграшок.

— А я не буду гратися ними! Вони вже такі старі. Я хочу нових!

— Що ти говориш, хлопче? Та ж твій ровер і рушниця цілком нові, а авто яке прекрасне!

— Я не хочу вже ні авта ні ровера, вони не для мене, я вже великий! Прошу мені купити ровер з мотором! Такий, щоб я лиш потиснув і він сам їхав би, а не щоб я крутив ногами...

— Ти ще замалий до таких речей.

— Я вже не малий! Моя борода ось скільки над столом! О! скільки!

І він станув біля стола та й почав ставати навшпиньки і показувати, який то він великий. А далі вліз під стіл та й почав хлипати:

— Ровера хочу, ровера, правдивого, з мотором! — Та й надобре розревівся: Бууу-гууу!

Татко з досадою кинув газету і крикнув:

— А це що таке? Цей хлопчисько не дасть мені відітхнути, почитати по праці. Щораз якісь забаганки! Скільки я вже грошей викинув на ці іграшки і йому все недогода. Ровер з мотором! Ще чого? А може зірку з неба, хрестика з церкви А може шибку з вікна? Га?

А Юрко далі своє: — Бууу-бууу! Хлип-хлип!

А татко: — Тихо мені, а то як візьму прута!

Та мама сказала: — Ах, прошу не брати прута, може він ще набереться розуму...

— — — — —
Аж раз якось мама зібралась гарно (в неї був день, вільний від праці) і причепурила Юрка.

— Куди ми підемо, мамусю?

— Побачиш, будь терпеливий і поведися чемно!

Йдуть вони, йдуть аж прийшли до якогось великого сірого дому, що стояв у садку за високою огорожею. Юрко трохи здивувався, бо думав, що вони йдуть купувати ровер з мотором. А тут виходить, що це якась візита.

Мама подзвонила. Отворила їм якась пані, одягнена чорно, з білим чіпчиком на голові. Вона зараз зачала гарненько розмовляти з мамою і всі разом пішли до великої кімнати, де було повно дітей, хлопчиків і дівчаток, маленьких і більших.

Ці діти граліся, розмовляли, сміялись, плакали. Юрко дуже зацікавився, пустив мамину руку і замішався між дітей. Вони потрохи втихли і приглядалися йому, потім повернули до своїх справ. В однім кутику хлопчики граліся літаком. Там знову дівчатка прибирали лялю і паячика, бо в них якраз мало бути весілля. Інші будували домки з дерев'яних кльоцків. А деякі стояли збоку, плакали або силоміць видавали іграшки у знайомих дітей. Юрко вмішався в цю справу і упомінав:

— Та що ви робите? Не бачите, що літак не має вже одного крила? А паяцкові ви відірвали ніжку? А ляльку як ви розхрістали, замурзали! Голова в неї мов стріха! Та дайте спокій не деріться! Коби ви побачили, які мої іграшки чистенькі, а ваші які пірвані. Не стидно вам?

— А скільки у вас є дітей?

— Скільки? Я один, я сам.

— Ага, ти один, а нас ось як багато. Ми всі хочемо гратися!

— То скажіть татові і мамці, щоб вам купили більше іграшок.

Діти втихли на хвилину, подивилися на Юрка здивовано:

— Та що ти говориш? Таж ми не маємо ні татка, ні мамці.

— А хто ж вам дає їсти? Хто вас кладе спати?

— Сестра! Не бачиш? Ось вона розмовляє з твоєю мамою.

— То ця пані в чорному? А чому вона в чорному, чи в неї немає іншої сукні?

— Ні! Так має бути, бо вона „сестра” А хто б її пізнав, якби вона одягнулася інакше? Зрештою їй так Бозя дала, що вона сестра. І кінець!

— Ну тобре, — так Юрко — а хто вам проведе „Отче наш”, хто вас поцілує надобраніч?

— Ой, який же ти смішний! Та ж сестра, вона все те робить для нас.

— А мене сестра перехрестила і сказала: „Спи солодко, мій маленький” — сказав один хлопчик.

А дівчинка: — Коли я в ліжечку засипляю то бачу як сестра нахилиється надімною і цілує мене в чоло.

— І мене! І мене! — закликali другі діти.

— А мене, то вчора погладила і шепнула тихенько: — Добраніч дитинко!

Юрко дуже дивувався і був би ще довго розмовляв із дітьми, але мама відкликала його й вони пішли додому. По дорозі Юрко взяв маму за руку і притулювся до неї.

— Мамусю! — сказав несміло. — Що це за такий дім і що то за діти?

— То, сінку, такий сироти нець, а ці діти сироти.

— А чому вони сироти?

— Бо не мають ні тата, ні мами.

— А де їхні тато-мама?

— Повмирили. Одні погинули на війні, другі забиті в ав-

(Докінчення на обгортці)

Нова управа СФУЖО

У листопаді м. р. зійшлися членки Управи й Колегії СФУЖО, щоб здати звіт із своєї дворічної праці та устійнити розписання виборів. У сфедерованій організації, що її члени розкинені по всьому світі — треба це перевести кореспонденційним шляхом. Покищо не маємо змоги влаштувати з'їздів усіх членів управи з заморських країн.

Рівночасно устійнено листу кандидатів, яка пішла до всіх членів - організацій СФУЖО. Щоб охопити всі галузі праці, поширено число членів управи і контрольної комісії. Намічено також створення нових комісій, поруч існуючої вже Виховної та Фінансової.

Члени-організації прийняли з зацікавленням цей зріст їхньої централі. Почали напливати відповіді на запропоновану листу, що в цілому знайшла одобрення жіночих централей. Коли висказались усі дванадцять членів-організацій — вибір управи завершився.

подаємо у висліді склад нової управи:

Голова Олена Кисілевська.

Місто-голови: Олена Лотоцька (ЗДА), Михайлина Войтків (ЛУКЖ — Канада), Зінаїда Витязь (Бельгія, Європа), Ірина Пеленська (Австралія), Ніна Онацька (Аргентина).

Секретарка І. Лідія Бурачинська, Секретарка ІІ. Наталя Пазуняк, Секретарка зв'язків Анастасія Вокер, Касієр Олена Чехівська, Фін. референтка Ірина Павликовська, Зв'язки Олена Залізник, Виховна референтка Віра Шпаківська, Культ.-осв. рефер. Д-р Галина Лащенко, Народне мистецтво Стефанія Пушкар, Преса Кекилія Гардецька, Реф. суспільної опіки Амалія Рублева.

Контрольна Комісія: Голова КК: К. Пелешок, члени: Е. Ситник, М. Дима, А. Федуняк, П. Різник.

Рада СФУЖО:

Олена Лотоцька, голова СУА, ЗДА, Михайлина Войтків, голова ЛУКЖ, Канада, Стефанія Савчук, голова ОУК, Канада, Павлина Різник, голова УЗХ, ЗДА, Зінаїда Витязь, голова СУБ, Бельгія, Анна Сесь, голова ОУЖ, Англія, Ольга Павловська, голова ОУЖ, Німеччина, Ірина Пеленська, голова СУАвстралії, Ніна Онацька, голова СУА, Аргентина, Д-р Софія Припхан, голова ОУЖ, Венесуеля, Анна Сапрун, голова СУФ, Франція, Надія Фелик, голова ЦСУХС, Бразилія.

Як бачимо, члени-організації втретє з радістю повитали на чолі СФУЖО сеніорку жіночого руху Олену Кисілевську, що саме цього року святкує 70-ліття своєї громадської праці. Одна з містоголов, що очолює колегію і секретаріят СФУЖО, Олена Лотоцька, теж уже втретє заступає в управі українське жіноцтво ЗДА. Три містоголови входять уже вдруге в нову каденцію, а це — інж. Зінаїда Витязь, що очолює жіноцтво в Європі, Ніна Онацька від жіночих організацій у Південній Америці і мгр. Ірина Пеленська від Союзу Українок Австралії. Тільки в Канаді, де діють два члени-організації, зайшла переміна. Українське жіноцтво Канади репрезентує в управі СФУЖО Михайлина Войтків, голова ЛУКЖ.

Нові реферати в управі СФУЖО притягнули також нових людей до співпраці. Організаційний реферат (Марія Біляк), секретарство зв'язків (Анастасія Вокер), касієрство (Олена

Чехівська), виховництво (Віра Шпаківська), реферат суспільної опіки (Амалія Рублева).

Виховну Комісію у Філадельфії очолює Надія Іщук, Фінансову Комісію у Торонті Люба Луцька. Намічено Комісію підготовки матеріялу для Енциклопедії Українознавства, з Оленою Залізник у Монреалі на чолі і Комісію студій підсовітського життя, яку буде очолювати Олександра Бойко у Мюнхені.

Радіємо, що дружній гурт жінок приступив до праці. У чергових числах розглянемо докладніше їх постаті та їх завдання. У цілому вони дадуть нам плян праці СФУЖО на найближчий час.

ВІСТІ З ФЕДЕРАЦІЇ

У жовтні розіслала канцелярія Федерації невеличку гутірку про 70-ліття жіночого руху. Вона призначена для менших осередків, що не можуть перевести величавого святкування і влаштовують тільки святочні сходи з тієї нагоди.

Рівночасно розіслано гутірку „У листопадові роковини“ пера Софії Онуфрик із Рочестера, ЗДА. Тому що листопадове свято святкує жіноцтво спільно з усією українською громадою, даємо тільки невелику гутірку, присвячену цим роковинам. Її можна прочитати на ширших або звичайних сходинах кожного жіночого гурта.

На науковій сесії, що її влаштував Український Відділ при Монреальському Університеті разом із Канадським Відділом НТШ асист. мгр. Наталя Русова прочитала доповідь „Комунікат із українського мистецтва“.

СТУДІЙНИЙ ДЕНЬ М.М.М.

Цього року вперше Світовий Союз Матерей зорганізував ділову зустріч своїх представників. Вона призначена для зовсім конкретного завдання. Зібравши матеріал, що його працювали світові організації, як Світова Організація Здоров'я (ВНО), Комісія Прав Жінки при ООН та Міжнародна Організація праці (ІО), Світовий Союз Матерей вирішив це все доповнити власним матеріалом, що його зібрали члени-організації та висунути певні домагання від матерей. Щоб врешті промовила й та, про яку йде мова у всіх цих заходах — сама мати.

Оця зустріч відбулася в Бонні, дня 13. жовтня. СФУЖО вирядила туди своїх представниць: містоголову в Європі інж. Зінаїду Витязь, проф. Марію Томашівську та Олександрю Бойко. До теми Студійного Дня, що звучала „Молода мати й господарське життя” був такий матеріал: „Господарське життя української матері на еміграції” зладжене на підставі анкети, реферує Олександрю Бойко „Частинний заробіток матері” реферує Марія Томашівська і „Ясла на Україні”, реферує інж. Зінаїда Витязь.

Студійний День відкрила посолка до німецького парламенту Діц. Перший реферат на тему фізичного розвою дитини та ролі матері в цьому, мала лікарка д-р Шонепавк, радник міністерства родини у Німеччині. В 11 год. відбулася нарада делегаток, на якій кожна подала дані про стан своєї країни на підставі давніш розписаної анкети. Тут мали нагоду говорити всі три представниці СФУЖО, бо кожна з них реферувала один відтинок зібраного матеріалу. Першим рефератом пополудні обговорила м. голова М.М.М. де Лаліє, член бельгійського парламенту, частинний заробіток матері, його користі й недоліки. Тут могла у дискусії виступити проф. Марія Томашівська на підставі зібраного матеріалу про українську матір. Останній реферат обговорював

Пан-Паціфічний Конгрес

Пан-Паціфічна Асоціація Жінок змагає до того, щоб скріпити порозуміння між жіноцтвом у країнах над Паціфіком. В тій цілі скликає на кінець січня 1955 свій сьомий зїзд у Манілі на Філіппінах. У звязку з недавно заключеним оборонним пактом над-паціфічних країн — цей зїзд матиме велике значення, бо старатисьме поширити гасла порозуміння в площині суспільній, господарській і культурній.

І справді, програма зїзду йде під гаслом „Суспільна й економічна співзалежність” Передбачені три групи доповідей: Права жінки (доповіді: Участь жінки в суспільному й економічному житті, Право на працю, Нові закони й старі звичаї), освіта жінки (доповіді: Загальна освіта, Підготовка до участі в суспільному й господарському житті, Освіта маси), домашній промисл (доповіді: Роля домашнього промислу в суспільному й господарському розвою країни, Домашній промисл в країнах над Паціфіком, Проекти розвою кустарного виробництва). Все це рясно переплетене дискусіями, чи то загальними з участю всіх делегаток, чи груповими, де „при круглому столі” будуть обговорювати поодинокі проблеми. Передбачені також відвідини місцевих осередків, як шкіл, громадських читалень і станиць кустарного промислу на Філіппінах. Місцеві жіночі організації влаштують виставку кустар-

вартість праці молодій матері в родинному середовищі. Доповідав М. Дарік із демографічного центру у Парижі. Заключення Студійного дня подала на кінці голова Світового Союзу Матерей п. Манко.

Студійний День виявив себе корисною спробою. Ділово й стисло опрацьовано матеріал, зібравши перед тим цінні дані Українські делегатки зайняли знов корисне становище завдяки інформаціям із різних країн Точніший опис їх виступу по-дамо пізніше.

ного промислу, а домашнє виробництво Індії продемонструють при допомозі фільму.

Оцей перебіг конгресу завершать в останніх днях заключні доповіді. Темою будуть „Ідеали і проблеми економічної співзалежності” та „Домашнє господарство і загранична торгівля” Останній день конгресу 4. лютого заповнить перегляд праці Обєднаних Націй для країн над Паціфіком. Дня 5. лютого промовлятимуть бувша і нововибрана голова Асоціації, які дадуть перегляд осягів конгресу. Конгрес закінчить бенкет у палаті президента Філіппін.

Як бачимо з програми, ініціаторки зїзду плянують провести поважну працю над освідомленням жінки та втягненням її у громадське життя різних країн. Тому праця його розложена на повні два тижні (від 24. січня до 6. лютого), доповіді короткі (найдовша триває пів години) і багато часу зарезервовано на дискусії. Є передбачені вільні вечори, а то й пополудня на те, щоб учасниці могли з собою познайомитись та затіснити звязки.

Союз Українок Австралії дістав запрошення до участі в цьому конгресі. Його взаємини з Національною Радою Жінок Австралії та іншими австралійськими організаціями, промовили йому дорогу до цього міжнародного зїзду. Трапляється знову нагода виступити на міжнародному ґрунті. І це не вперше, бо тільки недавно тому інж. Надія Шехович заступала СФУЖО на Конференції Все-Цейлонської Організації Жінок.

Участь українського жіноцтва на цьому зїзді побажана, а то й конечна в виду звязання нашого поселення з Тихим Океаном. СФУЖО вже почала опрацьовувати матеріали, потрібні для виступу нашої делегатки. Треба сподіватись, що Союз Українок Австралії вирядить делегатку, а українське громадянствє Австралії піддержить її всіми силами в тому напрямі.

Ювілейний зїзд

З початком вересня ц. р. відбулась у Нью Йорку імпреза, негласна, але важлива. Український Золотий Хрест відбув свій п'ятнадцятий зїзд.

У невеликій залі зібрались делегатки й гості, коло 50 осіб. Провід зборів обняла Анна Левкут із Дітройту, досвідчена працівниця організації. Гості складають привіти, а між ними також голова ОДВУ, проф Грановський, що батьківським словом заохочує й підтримує Починаються звіти.

Містоголова організації Павлина Різник дає перегляд праці. Вона йшла у трьох напрямках: як допомога потребуючим, підготовка жіноцтва до війни і освітня праця серед жіноцтва. Організуючи допомогу потребуючим УЗХ проводив її в першу чергу для наших залишених. Допомога йшла без розголосу, але постійна і послідовна. Користали з неї ті, що покладали свої сили в націоналістичній боротьбі і потребували підтримки. Про них дбає Український Золотий Хрест і може виказатись гарними осягами. Друга ділянка — школення санітарок — щойно започаткована. Референтка цього вишколу, інж. Ніна Михалевич не могла прибути з далекого Ст. Полу, але подала свої осяги й побажання. По Відділах УЗХ слід би перевести курси, які готовий перевести Американський Червоний Хрест. Також треба звернути увагу на цивільну оборону країни, що вимагатиме багато жіночих сил. Освітня праця УЗХ зосередилась на опрацюванні виховних завдань матері. Над цим проводять дискусії та реферати.

Містоголова занотувала поодинокі етапи праці в минулому році. Це була конференція з Організацією Українок Канади ім. О. Басараб у Торонті, сторінка УЗХ у журналі „Жіночий Світ“ і створення двох нових Відділів УЗХ (Шикаго, Рочестер). Всі вони означають певен крок вперед, певне поши-

рення і поглиблення праці. Кожен цей крок віщує зріст сил. Завданням найближчого майбутнього — розробити їх у нові, змістовні ділянки.

Звіти Відділів не внесли багато нового, а тільки підтвердили звіт містоголови. В загальному треба ствердити, що Відділи діють у терені і виказують здорову тенденцію розвитку. Між делегатками було багато молодих жінок, а це вже є запорукою активності. Добру характеристику їх праці дала голова 34 Відділу Анна Левкут: „Ми не пориваємось на великі імпрези, — сказала вона, — що напружують сили одноразово. Стараємось брати участь в усіх починах централі та нашої громади в Дітройті. Таким робом працюємо постійно і докладно“

І справді, у звіті містоголови і делегаток бракувало великих осягів і слів. Але була та щирість і охота до праці, що ха-

рактизує кожний солідний громадський почин. І тому треба сподіватись дальшого розвитку організації. Вона не надто численна, але зіграна й дружня.

Дальше зачитано доповіді: „УЗХ і виховання молоді“ — д-р Марія Квітковська, Дітройт, „Допомогові акції УЗХ і переселенча акція“ м-гр. Оксана Генгало, Філадельфія, „УЗХ і санітарно-медична підготовка“ інж. Ніна Михалевич, Ст. Пол.

Управу УЗХ оформив зїзд, як слідує:

Вибрано п. Анну Гладун почесною головою УЗХ через аклямацію. Рівнож через аклямацію вибрано діючою головою заслужену і довголітню містоголову п. Павлину Різник.

До нової ГУ УЗХ увійшли ще: містоголови Анна Левкут (Дітройт) і Марія Лехицька (Нью Йорк). Секретарка — Ок-

Нововибрана Гол. Управа Українського Золотого Хреста

Зліва перший ряд: д-р Галина Лашенко, Марія Лехицька, Анна Гладун, Павлина Різник, Анна Левкут, Оксана Генгало. Зліва другий ряд: Марія Кукіз, Анна Наконечна, Марія Квітковська, Міра Повх, Володимира Кавка, Марія Серна й Лідія Белендук.

Олена Лотоцька в Німеччині

Денник праці

Багато передплатниць не подає зміни своєї адреси, коли перепроводжується з одного мешкання на друге. Аж по кількох місяцях пригадує собі це й реклямує тоді бракуючі числа. А число йшло тим часом на давню адресу і там пропадало. Що тоді робити? Адміністрація повинна вимагати не тільки винагороди за примірники, що їх висилає вдруге, але часто й не може їх доставити, бо журнал друкуємо в обмеженій кількості. Отже тому пригадуємо всім, що змінюють мешкання, щоб вони завчасу подавали зміну своєї адреси!

На обгортці, при адресі подаємо місяць і рік, до якого вирівняна Ваша передплата. Прохаємо провірювати час від часу! Коли висилаємо пригадки про вирівняння передплати, дістаємо не раз здивовані запити відносно речення її вигаснення. Тому треба це мати на увазі і завжди глипнути на адресу, заки зірвемо обгортку.

Торік впровадили ми звичай — обдаровувати приятелів чи знайомих — передплатою „Нашого Життя“ або творами Лесі Українки в англійській мові. Ми вислали тоді доволі велике число подарунків. Пригадуємо, що Різдвяні свята вже недалеко і час уже обдумати чи й цього року маємо це подарувати. Для вигоди вміщуємо в числі купон, що послужить нам замовним листком для такого подарунку.

Торік певне число наших передплатниць подумало про своїх посестер у Німеччині й Австрії й уфундувало передплати для „невідомої“ залишенки. Це дуже гарний жест і наші посестри-залишенки його дуже оцінили. Цього року можна б продовжити уфундовані передплати або створити нові. Наші посестри-залишенки будуть вдячні за те!

Є й інші поселення, що хотіли б діставати журнал, а не мають змоги його передплатити, — то через девізові заборони, то через різницю валюти. Це є Бразилія і Парагвай. Туди йде певна кількість журналу даром, як і до Німеччини й Австрії. Та адміністрація не в силі задоволити всі прохання. Чи не можна б включити й українських поселенок у Бразилії й Парагваю у наші Різдвяні пожертви та уфундувати туди кілька передплат?

Адміністрація „Нашого Життя“

сана Генгало (Філадельфія) заст. секр. — Лідія Белендук (Нью Йорк), Касієрка — Марія Серна (Нью Йорк), культ.-осв. реф. — д-р Галина Лашенко (Нью Йорк), орган. реф. — Валентина Кавка (Клівленд), санітар. реф. — інж. Ніна Михалевиц

(Міннеаполіс). Члени: Марія Квітковська (Гемтремк) і Міра Повх (Рочестер).

Контрольна Комісія: Анна Наконечна (Дітройт), Марія Кукіз (Клівленд), Євгенія Коцюба (Ст. Пол).

Ми описали вже ту сердечну зустріч, яку зробило українське громадянство Олені Лотоцькій у Мюнхені. Тепер треба було б дати розгляд діяльності заокеанської діячки в Німеччині. Ця робота впродовж 37 днів була така багата змістом, що її трудис було б обхопити вичерпно в короткому журнальному дописі. Це могла б бути велика і повчальна книга. Тому обмежимося лише хронологічним перебігом усіх візит, зустрічей, відвідин і розмов, що їх перевела Олена Лотоцька в Німеччині.

18. червня. Зустріч із представниками мюнхенських організацій на лєтовищі Рім. Спільна вечєра в готелі.

19. червня. Розмова з членками управи ОУЖ у готелі. Олена Лотоцька подала плян відвідин і вислухала пропозицій. Уложено плян візит у такому порядку як можна було час устійнити з даною установою. Того ж дня Олена Лотоцька в супроводі голови ОУЖ Ольги Павловської зложила візиту Апостольському Візитаторові в Мюнхені, о. П. Голінському.

20. червня, неділя. Олена Лотоцька з членками управи ОУЖ присуття на Службі Божій у греко-католическій церкві.

21. червня. Перед полуднем зложено пізити Укр. Вільному Університетові (проф. др. Мірчук) і Укр. Технічно-Господарському Інститутові (проф. др. П. Савицький). По полудні О. Лотоцька відвідала захист для старих у Мюнхені, де приймала її голова делегатури ОУЖ Анна Дикий. Влаштовано спільне зібрання всіх мешканців, до яких голова СУА промовила. Відвідала окремо хворих, що лежать у постелях.

22. червня. Вполудне Олена Лотоцька в супроводі Ольги Павловської й Олександри Бойко відвідала Українську Національну Раду. Прийняв її президент др. Витвицький та інші члени президії. Розмова торкалася

конгресу в Гелсінкі та біжучих справ і тривала близько години.

Полудні зложено візиту українським Вільній Академі Наук (проф. др. Петро Курінний).

23. червня. Відвідини санаторії в Гавтінгу. Українці, хворі на ТБЦ не могли скликати сходин через брак приміщення. Олена Лотоцька wraz із членками ОУЖ відвідувала хворих по кімнатах. Окрім того зложила візити директорів санаторії й головному лікареві та оглянула варстати, де підліковані вчать ся якогось ремесла, щоб могли заробляти, коли покинуть санаторію.

24. червня. В супроводі Ольги Павловської, голови ОУЖ, Олена Лотоцька зложила візити українській Санітарно - Харитативній Службі (др. Гинилевич) і Центр. Представництву української Еміграції (и. Дорожинський).

25. червня. Зустріч із членами гол. управи ОУЖ на Мозаху. Тут Олена Лотоцька поінформувала про конгрес у Гелсінкі та працю жіноцтва за океаном. Обговорено акцію Комітету „Мати й Дитина“.

26. червня. Перед полуднем О. Лотоцька приймала ревізити в готелі. По полудні відвідала школу і садок Мюнхен-місто. Діти привітали її співом, деклямували, танцювали. Слідував спільний підвечірок.

27. червня. Рано Олена Лотоцька була в гр.-кат. церкві під час першого Св. Причастя дітей. Потім — спільний сніданок із дітьми. По полудні відвідала у шпиталі малярку Іванну Нижник-Винників і О. Голянову, що перебували тоді на лікуванні в Мюнхені. Увечері того ж дня зустріч із громадянством у кафе „Пассаж“

28. червня. По полудні засідання з голови. управою ОУЖ. Головна управа дала перегляд своєї праці й труднощів її.

30. червня. Поїздка до Ляндсгугу. Оглядини Генкасерне, де живуть залишенці у важких мешканевих умовах (самітні в одній кімнаті, або кілька родин разом). О. Лотоцька зложила візити обом священикам. Потім

відбулась зустріч у залі ІМКА. Після промови присутні ставили запитання і видно, що все зацікавлення їх спрямоване на виїзд.

1. липня. Поїздка до Нового Ульму. Спершу О. Лотоцька зложила візити обом священикам. Потім відвідала садок, що приміщений у бараку, доволі далеко від оселі. Діти привітали гостей співом, потім деклямували. Олена Лотоцька обдарувала їх цукорками. Увечері стріча з жіноцтвом Нового Ульму. Дальше зустріч із мешканцями оселі, промова і знов запити відносно виїзду. Спільна вечеря у ресторані.

2. липня. Поїздка до Дорнштадту, до захисту старих. Зустріч із мешканцями-українцями у спільній залі. Прибули також особи інших національностей. Промови і знов заняти відносно еміграції. Спільний підвечірок уже з меншою групою мешканців. У дискусіях порушувалося умовини життя в захисті.

Потім відвідала О. Лотоцька проф. К. Моценка і оглядала світлини з музею в Полтаві. Великий і цінний матеріял ще зберігається у пивниці. Проф. Моценко сказав: „Перевезіть мене з моїм музеєм до Америки, я вам там його уряджу й буду доглядати, а після моєї смерті музей буде ваш. А так я не можу з ним розстатися, бо музей — це моє життя“ О. Лотоцька обіцяла перевірити, хто міг би цю справу ефіансувати, тому, що СУА не має на це фондів.

3. липня. Вранці О. Лотоцька приймала ревізити установ. По полудні відвідини садка і школи в Мюнхен-Мозах. Була гарна погода і діти на леваді виконували різні хороводи (веснянки), співали й деклямували. Потім підвечірок, спочатку для дітей, а потім для членок делегатури з гостею. Знов порушувалося питання еміграції. І говорили, співали рідних пісень. Створився приємний і теплий настрій. Співаючи, відпровадили О. Лотоцьку до авта і дружньо її поірощали.

4. липня, неділя. О. Лотоцька на Богослуженні в церкві УА-ПЦ. По полудні зустріч із членками ОУЖ у Мюнхені. Коротка промова О. Лотоцької, а потім розмови, гутірки, Дружній, теплий настрій.

5. липня. Поїздка до Пассав-Кольбрюк. Спершу зустріч із громадянством, а потім збори делегатури. Осередок слабо організований і розсварений. Виїхали з прикрим настроєм.

8. липня. Поїздка до Штеттенгофену. Відвідини школи, де діти привітали гостей співом і деклямаціями. Підвечірок у голови делегатури Надії Лоцуиак. Розмови на тему еміграції.

9. липня. О. Лотоцька приймала ревізити в готелі, але з до роги повернулась із простудою. Хворіла ок. два тижні. Відвідували її членки управи ОУЖ. У міжчасі прийшла пропозиція Голосу Америки та радіовисильні Рим промовити поза залізну за-

ЗАМОВНИЙ ЛИСТОК

Замовляю як Різдвяний дарунок цілорічну передплату

„НАШОГО ЖИТТЯ“

й прохаю висилати журнал на таку адресу:

Імя й прізвище

Адреса:

Замовляє:

Імя й прізвище

Адреса:

слону. О. Лотоцька опрацювала радієві передачі.

28. липня. Поїздка до Бріксен. де ВПреосвященний Кир Іван перебував на лікуванні. О. Лотоцька зреферувала ВПреосвященному конгрес у Гелсінкі та поінформувала його про біжучі справи за океаном. ВПреосвященний висказав свої думки й побажання до праці українського жіноцтва.

29. липня. Поворот до Мюнхену. Перед полуднем О. Лотоцька прийняла візиту голови УНРади інж. Осипа Бойдуника.

По полудні відбулась радіопередача Голосу Америки. О. Лотоцька промовила через хвили етеру до сестер у рідному краю. Увечері зустріч із представниками ВО УНРади. Прибули голова ВО інж. С. Созонть і його заступник С. Довгаль. Розмова тривала півтори години і торкалась можливостей співпраці СФУЖО з УНРадою.

30. липня. Засідання із голуправною ОУЖ на Мозаху. Обговорено біжучі справи ОУЖ. Членки гол. управи ОУЖ висказали свої думки й побажання до праці СФУЖО.

31. липня. Зустріч із службовцями ЗУАДКомітету та прогулянка в околиці Мюнхену.

2. серпня. Відлет до Риму. На летовищі зустрілися всі членки Гол. Управи ОУЖ та представники організацій. Із квітами попрощали дорогу гостю, якої приїзд став радісною подією для залишенців.

Обїздка організаційної референтки

Хоч літня пора мало відповідна для ширших сходів Відділів проте орг. референтка СУА Марія Біляк розпочала свою поїздку у травні ц. р. Ішло про підготовку до святкування 70-ліття жіночого руху, що мало розпочатися восени. Тому треба було перервати літній відпочинок і обговорити форми святкування.

Трентон, Н. Дж.

Першою притокою до виїзду були заг. збори 11 Відділу СУА у Трентоні, що відбулись дня 9. травня. Орг. референтка зустрілась уже вдруге з цим активним жіночим гуртом. Тому й дуже цікаво було їй прослідкувати за звітом праці 11-го Відділу та збагнути головні його труднощі й потреби.

Про перебіг заг. зборів подали ми звіт у попередньому числі. Тут зясуємо тільки

Щира дяка Союзові Українок Америки, що уможливив своїй голові виїзд на міжнародній конгрес, а при тому й ці відвідини. Ми щиро вдячні, що могли її мати між собою, відчутти тепло її душі та скріпитись її дружніми порадами.

Головна Управа ОУЖ

ЗАМОВНИЙ ЛИСТОК

Замовляю як Різдвяний дарунок твори Лесі Українки англійською мовою

„ДУХ ПОЛУМЯ“

й прохаю вислати на таку адресу:

Імя й прізвище

Адреса:

Замовляє:

Імя й прізвище

Адреса:

хід думок орг. референтки — найперш її доповіді, а потім у справах Відділу, що вийшли наяв під час цієї зустрічі.

Марія Біляк подала привним окреслення організації. Пригадала, чому й для якої цілі жіноцтво організується, в чому полягає вартість і сила кожного гурта. Подала головні ідеологічні напрямні Союзу Українок Америки, що окриливали давню іміграцію, а тепер промовляють своїм змістом до новоприбутих

Дальше орг. референтка вказала на спроби кожного жіночого гурта, якими він розвивав свою активність. Остерегла перед похибкою, в яку впадають часто навіть дуже активні одиниці, а саме: переплутування засобів із метою. Тоді, коли ціллю кожного гурта повинно бути — якнайбільше прислужитись своєму народові, памятаючи про гідне місце української жінки у суспільстві — тоді трапляється що деякі з них забувають про одне або друге. Виконують тільки підрядну роботу без впливу на хід подій у своїй громаді, або змагають до ефектовних виступів, не рахуючись із іншими, певнішими потребами громади.

На щастя — у Трентоні ця загроза не має місця. Правда, Відділом потрясли особисті неповозуміння, які довели до внутрішньої кризи. Та завдяки здоровому відрухові більшости членствуправа Відділу переформувалася і розпочала працю. Звіт викачгарні осяги. Правда, можна мати застереження проти деяких починів, які 11 Відділ переводити спільно з іншими жіночими організаціями Трентону. Своім запалом і громадським досвідом він лише скріплює гурти, що попустилися, як нездорове явище відокремлення від маси зорганізованого жіноцтва в ЗДА.

Орг. референтка вказала на шкідливе явище роздрібнювання

нашого жіночого руху в „ліліпутні“ організації, що відокремлюються від сильного ядра через особисті амбіції свого проводу. Таких нажалі є більше. Оперті на тій самій ідеології, з ідентичними завданнями і засобами, вони не знаходять собі місця в поході нашого жіночого руху. Ці „ліліпутні“ жіночі організації неспроможні піднятися якогось більшого підприємства чи виступу, шукають піддержки Відділів СУА для вияву якоїсь діяльності. В засаді воно не було б хибною, оця тяга до спільного вияву. Її можна б навіть повітати і вважати першим кроком до признання своєї засадничої помилки, отого відокремлення що постало лише з особистих причин. Та у співпраці виявляється, що тяга до об'єднання, не є щира. Почування невдачі, що дримає у глибині душі, доводить до непорозуміння у співпраці. „Ліліпутні“ жіночі організації стають у суспільстві нездоровим ферментом, якого не слід скріплювати.

У живій дискусії виявилися думки членок, що займали становище до цієї проблеми. В обмінні думок можна було наświetлити справу багато ширше і глибше, як у самій доповіді.

Орг. референтка покинула 11 Відділ із гарним враженням здисциплінованого жіночого гурта. Різномодні зацікавлення членок що майже виключно новоприбулі, їх активність і рухливість добре місце в українській громаді Трентону, дають запоруку дальшого його розвитку. Треба побажати ім тіснішого контакту з Централєю.

Честер, Па.

Дня 25. липня відкрила сходу 13 Відділу голова п. Михайлів. Присутніх членів було 28, а всіх членів Відділу є 34.

Орг. референтка повторила у скороченні тези своєї доповіді поширивши її організаційними даними. Розглянула поодинокі ділянки праці СУА, які повинні йти рівнорядно поруч себе в жіночій організації. Хоч трапляється часто, що одна сильніша за

другу, залежно від того, які є сили в уряді та які його спромоги. Але в правильно налагодженні організації повинні всі ділянки йти співмірно поруч себе, часом переплітатись, а часом і злегка конкурувати з собою. Та все повинно переважати почування спільного діла, спільної праці. Коли діяльність жіночого гурта доведена до такого гармонійного вияву, тоді він найбільше osiąгає і найкраще розвивається.

По доповіді розвинулась оживлена дискусія. Поручено питання ідеології СУА, виховання характеру членок, і понадпартійності організації. Окрему увагу присвячено міжнародним зв'язкам і тут удалось орг. референтці наświetлити також роллю СФУЖО, як чинника що надає напрям цим зв'язкам. Також взаємини з другими жіночими організаціями обговорено обширно.

Дискусія виявила високий інтелектуальний рівень членок між якими є жінки з вищою освітою. Тому, що більшість із них — матері, центром зацікавлення дискусії було збереження молоді. Відділ повтав із радістю думку, що Виховна Комісія СФУЖО підготовляє „Гутірки з матір'ю“ які в легкий спосіб подають матері напрямні для ведення її дитини.

Орг. референтка відіхала враженням гарного, добре поставленого жіночого гурта, що має найкращі дані для свого розвитку. Побажаний був би тісніший контакт із Централєю для дальших вказівок.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Новий почин 24 Відділу СУА

На наших місячних зборах в дні 30 IX. приїхали до нас у гості п. Настюк, голова 26 Відділу в Ньюарку, п. Гординська, член Управи і Централі і м. Залепська, член Управи 26 Відділу. Вони запросили нас взяти участь у посвяченні їх прапору в листопаді. П. Гординська пояснила присутнім ціль існування Фонду „Мати й Дитина“, на який вже нераз наш Відділ да-

вав свої пожертви, але досі було це доривочно. Від тепер ми оснували у себе Відділ Комітету „Мати й Дитина“ на випробуваний вже спосіб по інших місцевостях, а саме оподаткуванням по 25 ц. місячно. Вибрано пп. Марію Мудру і Катрю Шпарун, щоб вели збірку. Всі приївні на зборах 60 членок поставились до цієї справи дуже прихильно, розуміючи її велику вагу і зараз зложили 20 дол. Дай Боже, щоб почате діло йшло добре! **Ірина Левицька, секр.**

ДІТРОЙТ, МИШ.

Пожертва 37 Відділу

На память передчасно померлої членки Відділу Юлії Войтович, Управа 37 Відділу складає 10 дол. на стипендійний фонд.

ВАЙТСОН, Н. Й.

Осінні збори 43 Відділу СУА

Дня 3. жовтня зійшлися членки 43 Відділу у домівці на 20 Ебню. Голова Катерина Чолій відкрила збори молитвою. П. Кульчицька прочитала листа від Централі СУА та доповідь „А ми тую Червону Калину підіймемо“ Членки уважно це вислухали, а потім усі одногосно ухвалили призначити 10 дол., з того половину на пресовий фонд „Н. Ж.“ а половину на Дім СУА. Слідувала мала перекуска і бінго. Членки вдоволені розійшлися до дому.

Наш уряд складається тепер із таких осіб: Катерина Чолій голова, Анастасія Деревляна, місто голова, Павлина Кульчицька секретарка, Анастасія Баран касієрка.

Павлина Кульчицька, секр.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Український День у Міжнародному Інституті

О третій годині всі залі М. І. розкрили свої гостинні двері для масово напливаючої української й чужої публіки. Закупивши квитка за 1 дол. ви пустилися в мандрівку по цих кімнатах, що

давали нам живий образ нашої Батьківщини.

В кімнаті по лівій стороні влаштовано виставку книжок, зорганізовану українською книгарнею Білоскурського. Там ви бачили книжки, що вийшли головню вже на еміграції в Новому Світі, Пластові видання, деякі рідкі видання з приватних бібліотек і інші. Okремо була виставка поштових значків, що її влаштував П. Кукурба, знаний дїтройтський філіяліст.

У великій кімнаті по правій руці перегляд праці жіночих рук: вишивки, трохи кераміки й різьби та інкрустацій у дереві. Цю частину, як і дві дальші: імпрезову й харчеву влаштували виключно жінки чи то зорганізовані при М. І., чи в Комітеті Злучених Жіночих Організацій. Тут ви зараз же зустрїєте голову останнього п. І. Козаченко. так би мовити експерта від виставок вишивок, п. О. Ткачукову, що зїбрала експонати й поклала велику працю для їхнього розташування, п. Климишин і ще інших представниць дїтройтських жіночих організацій.

Виставку влаштовано дуже вміло й цікаво. Це не були габльотки й полиці, тільки дуже дискретно й зі смаком прибрані кімнати. І так при вході ви наїшлися в вітальні в гуцульському стилі. Портїєри, дорїжки, скатерті, безліч подушок, рушників — все сяє красою й чаром наших гір. Писанки, різьба в дереві хрести, що переходили з покоління в покоління й з рук до рук, аж докіль замандрували в далеку країну. Вишивки власність п-ні Дубової, килими О. Климишинової, гуцульські альбоми виробу Черешньовського, вишивки й різьби Ткачуків і ряду інших громадян. Космацькі писанки п-ні Кушнірчук, космачанки, що живе й пише в Дїтройті.

Їдальня в яворівському стилі майже виключно власність п. Дубової. Тут тепла прекрасна яворівка грїє ваше серце й милує ваші очі. Зразки привезені ще з дому й свїжі, вже випиті в Дїтройті, на нових матерїялах.

У третій частині переважно

східні землі України. Тут станок із прекрасними чернігівськими сорочками і рушниками та божниками, тут вирізувані полтавські сорочки, власність п. Ковбаси. На стільцях і столах обрусики, скатерті, подушки. Один чар — хоча експонатів не так багато, як повинно бути. Мало теж буковинського: між сорочками одна пишеться, вишита сріблом й дещо вже полинялими кольорами, власність п. Заплїтної. Але п. Кузь з донечкою, як завжди і тепер приніс на собі цілий чар буковинського одягу, повного фантазії й переливного надміру кольорів, вишивок, цяцьковань, пер і всього, чим багата уява може обдарувати людину. Так отже ви насичуетесь чарами кольорів і форм. Але пора вже йти на виставу, названу вечїркою. Це показ ноші й танків. Велика зала М. І. вщерть набита. Це на першому виступі. За дві години повторюють його щєраз без змін і знову публіка масово виповнить залю.

Тут уже неподільно володіє п-ні І. Драгїнда. Вона в віночку на голові та в полтавському строю веде спікерку по-англійськи. Вона теж затанцює потім у своїх червоних чобїтках. Виходять блискуче повдягані молоді дівчата. Перед вами пересувається яскравим калейдоскопом ряд постатей, що приносять подих наших земель. Як і завжди, перед веде Гуцульщина. Зараз же друга частина: танці і пісня. Аркана танцюють вміло Пластуні. Хор „Воля“ і солїстка п. Демрей вносять чар нашої пісні, а потім вже йдуть „гречаники“, виконані групою доросту й коломийка у виконанні молоді. Треба відмітити, що переважна частина учасників імпрези — діти давніх імїгрантів і розговїри: мова їхня англійська. Але танцюють вони з любовю й розмахом, як справжні українці.

Йдете вже тепер до харчівні вниз, щоб поїсти смачних українських і інших потрав та зустрїтись зі знайомими. Вже в програмці написано, що дадуть кїївський борщ і вареники та голубці. Okрім того є й мяса, торти, зеленина. Тут ви знову

подивляєте працю невтомних жіночих рук, бо всі жіночі організації Дїтройту розїбрали між себе виконання та довершили його чудово: оці сотні вареників, голубців і інших страв. Праці й енергії треба було вложити в кухонне діло! Його, чомусь завжди забувають і недоцінюють, а проте дбайлива кухня свідчить про культурний рівень народу. Завїдувала тїм ділом и. Ольга Шустакевич, голова Фїлії СУА. Допомагали їй цїнні співробітницї. До варення борщу попрохали п. Євгенїя Розгїн (щоб справді був український). Працювала п. А. Наконечна з УЗХ і п. Любїнська та інші жінки з організацій, що згуртовані в Злучених Жіночих Організаціях м. Дїтройту, як також жіноцтво з Українського Американського Осередку в Дїрборні.

Після обох сценїчних показів відбулися вечїрницї з танцями де молодь мала спробогу гарно забавитись при оркестрі П. Мартина.

Так здружилися: праця, мистецтво й розвага і так пройшов з великим успіхом Український День в М. І. в Дїтройті.

Софія Парфанович

МУЗУЛМАНСЬКЕ ЖІНОЦТВО

Недавно тому перейшла через усю пресу вістка про відважну поставу „Дочок 'Нїлю“ та їх провідницї Дорїї Шафік Єгипетські жінки домагаються своїх прав. Та не всі музулманські жінки такі послїдовні. Союз Пакістанських Жінок у Каракї звернувся з закликом до свого жіноцтва — виходити зі свого відокремлення і здобувати освіту. Урядові круги Пакістану зацікавлені в тому, щоб жінки якнайскорше увїйшли у громадське життя. „Країна мусить напружити всі сили, щоб зайняти в Азїї відповідне місце а наше жіноцтво мусить нам у тому допомогти“, звучав офіційний заклик Аги Кгана.

Комплет журналу „Громадянка“ (7 чисел) коштує 1 доляр. Замовляти в Централї СУА.

Марія Недужа

Тоді один із членів заявив, що цей приклад треба викинути, бо хто знає, які можуть бути думи. Коли так перевіряли стабільного підручника, то годі сподіватися ліпшої кваліфікації її праці.

Він встав і підійшов до дружини.

— Марусю, ти не переробляй своєї роботи, бо тільки поспуєш її. Керівник сказав, що праця добра і хай так залишається.

— Тодосє, не говори нічого, я мушу захищати працю, — каже з серцем Марія.

— Як хочеш, але я не радив би. Що тобі це дасть? Припустімо, що в праці не знайдуть до чого причепитись, то ГПУ дасть відомості, що я неблагонадійний, що я українізував твою родину, як уже мені нераз нагадували в Кам'янці.

— Ну, це було в Кам'янці, а тут бачиш, не зачіпають, доказів не мають, і мабуть думають, що за тобою немає контрреволюції.

Тодось був іншої думки, але він не хотів на цю тему більше говорити. Марії дуже хотілося мати науковий ступінь, тим більше, що їй обіцяли посаду при катедрі української літератури в університеті.

— Ти напиши, як Шевченко відповів російському критикові Белінському, коли той йому радив писати російською мовою: „Добрий кожух та не на мене шитий, а ваші слова брехнею підбиті” — каже Тодось.

— Це буде відповідь на „благотворное вліяніє” російських письменників”, сміючись відповідає Марія. — Бідний Шевченко, мабуть у гробі перевертається від того, як тепер москалі намагаються зробити його пролетарським поетом! Яке знущання!

— Знаєш, що я тобі пораджу, каже Тодось — зложи в течку свою роботу й заховай її на дно до валізи, і замкни валізу, не буде ж вічно таке знущання... — і замовчав, бо дружина показала очима на дочку. Ок-

санка робила вигляд, що старанно вчить вірша, але уважно прислухувалась розмові батьків. Їй стали зрозумілі деякі події з минулого і що не все таке добре, як їй здавалось досі.

Марія призадумалась над словами чоловіка, бо й не збагнула, чи він жартував, чи... Раптом почувся гуркіт автомашини на вулиці й хляпотіння по грядюці. Машина зупинилась біля хати. Усі в кімнаті прикинули, притамувавши віддих, щоб і це не заважало слухати, чекали. У напруженій тиші, в передпокою, почувся різкий дзвінок. Господиня когось впустила. За хвилину стук у двері. Марія, сполотнівши глянула на чоловіка, але не встигла нічого сказати, як двері відчинилися й на порозі з'явився господиня, а за нею два „гепеушники” Господиня мовчала, а один з „гепеушників” звернувся до Тодося з трафаретним запитом:

— Ви будете Недужий?

— Так, це я, — спокійно відповідає.

— Пайдьоте с нами, одевайтесь — каже „гепеушник”, а разом підходить до стола й розглядає папери. — Что ето?

— Моя наукова праця — відповідає Марія.

Він обернувся, підійшов до полицки з книжками. Другий „гепеушник” заглядав по кутках. Вони поверховно оглянули кімнату й вийшли з Тодосем. У кімнаті деякий час панувала тиша.

Коли увійшли були „гепеушники”, Оксанка зірвалася з місця й перелякано дивилась на них. Вона бачила їх уперше так близько й подумала, що це ті „гепеушники”, що вбивають людей. Страх охопив її, вона хоче кинутись до батька, але не може. Коли батько підійшов до неї, щоб поцілувати на прощання, вона обнявши його тихо заплакала. Коли господиня вийшла з кімнати, Марія ледве стримуючи сльози, підійшла до дочки, яка затуливши об-

личчя руками плакала. Пригорнувши доню до грудей, вона погладила її по голові, але не могла нічого вимовити; у горлі душило, а в скронях стукало наче молотами. Оксана підвела голову й крізь сльози промовила:

— Мамо, ти в Кам'янці мене обдурювала, коли тато зникав, а ти казала, що він у відрядженні. Це такі відрядження були як зараз?

У Кам'янці Тодося заарештовували то в ночі, то на вулиці. Оксанка того не бачила й не знала. Тепер вона зрозуміла, в які відрядження їздив її тато. Тепер мама, удаючи зовнішній спокій, розповіла їй правду. Оксанка перестала плакати й уважно слухала. Але на запит, чому батька заарештовують, Марія нічого не могла сказати.

— Твоя шкільна товаришка Лариса знає чого її батько заарештований? — своєю чергою запитала її мати.

— Ні, не знає.

— А Мая Блакитна знає чому пам'ятника її батькові скинули? Він був комуніст, давно помер, уряд поставив йому пам'ятника, а тепер скинули і він лежить у болоті. А тепер іди спати, і не завдавай ніяких запитань, і в школі нікому не кажи, що батько арештований.

Другого дня, коли Оксанка повернулася із школи, то застала матір за упаковуванням речей. Марії пощастило знайти другу кімнату. Один приятель виїздив до Москви й свою кімнату передав їй. У їхній ситуації це було неабияке надбання. Воно давало змогу на деякий час заховатися від ГПУ, а крім того, маючи дві кімнати, легше було їх виміняти на квартиру. Багато було випадків, що подружжя розлучаючись, потребувало окремих кімнат.

Покидаючи кімнату на Артеміївському завулку, вона залишила чоловікові речі й сказала господині, що кімнату залишає за собою й надалі. Минули т. зв. Жовтневі Свята, роко-

вини більшовицької революції. Марія повертаючись із роботи, зайшла до кімнати на Артемівському завулку. Вже минув місяць, як вона вибралась на Чайківську вулицю. Жодних відомостей про чоловіка не мала. Господиня пустила її до хати й розповіла, що кілька днів після того, як вона вибралась, заходили агенти ГПУ і питали за нею з наміром забрати її також. Робили трус у кімнаті, забрали деякі речі, у тому числі й друкарську машинку. Для неї то була велика втрата, бо вона займалася літературною працею і друкарська машинка була їй дуже потрібна.

З сумними думками Марія поверталась додому, де вже з нетерпінням очікувала на неї Оксана. Влада дозволила влаштувати в школі ялинку для дітей на новий рік. Це була приємна новина для неї, бо досі не дозволялось мати ялинки, навіть у приватному мешканні. Оксана, оповідаючи про свої шкільні події, помітила смуток на обличчі матері й запитала, що сталося. Марія, як могла заспокоїла дочку, запевнивши, що все гаразд. Тим часом варились картопля на примусі. Були огірки, хліб і мармеляда до чаю. По обіді Оксанка взялась за свою ляльку. Нова сукня, що її вона пошила із своєї, виглядала добре. Посадивши її на своє ліжко, вона любила її. Це їй бабуня подарувала, ще в Кам'янці.

— Мамо, коли бабуня приїде? — Дідуньо помер, то тепер бабуня мала приїхати до них на-постійне. Оксанка добре вчиться, багато читає, і всім цікавиться. У неї є багато питань, на які мама не завжди може дати відповідь. Чому заборонено святкувати Різдво Христове? Хто такий Христос? Вона пам'ятає, що колись бабуня говорила їй, що Христос вчив любити всіх, а тепер більшовики всіх ненавидять. Мама дозволяє Оксанці читати всю літературу, навіть заборонену, що захована в них у підвалі, але відповідати на деякі запитання боїться, бо в школі вчать чогось іншого.

Одного дня, Марія Недужа мала декілька неприємних пригод. Зустріла професора, що нагадав їй про дисертацію. Він не знав, що вона захована у в'язниці. Хіба вона може про неї тепер думати? А друга неприємність сталася в трамваї. Коли вона їхала додому, двоє москалів висміювали українську мову. Це її обурило: „Залізли в чужу солому, як каже один Винниченківський герой, та ще й шелестять” Вона зауважила їм, що це нетактовно й некультурно. У вагоні всі замовкли й прислухались до суперечки, що набрала досить гострої форми. Висідаючи з трамваю, на випадковій зупинці, Марія порадила своїм дискусантам вибратися до Московщини, коли їм ріже вухо наша мова. Вони напевно шкодували, що не було близько „гепеушників”, а Марії через них довелося пішки йти кілька кварталів. Оксана слухаючи оповідання матері, сміялась і погоджувалась із нею. Вони за розмовою й не почули, як хтось увійшов до кімнати. Тихо відчинились двері і до кімнати увійшов Тодось. Часто буває, що людина не сподівається нічого доброго, а воно несподівано надходить, як соняшне проміння пробившись крізь хмари, освітить на мить землю. Так і радість, що наповнила їх серця в перший момент появи Тодося не довго тривала. У советському Союзі не можна радіти, бо за дверима стоїть „всевидюче око” гепеушника, яке не дає людям не тільки радіти, а й спокійно працювати.

Тодось розповідав про всі допити, що йому робили в тюрмі. Про те, як вимагали від нього, щоб він співпрацював з ними. Слідчий нахвалявся, що з ними співпрацює чимало людей і почуваються вони добре. Навіть особи духовного стану є серед них. Тодось рішуче відмовився. Слідчий скаженів, лаявся й урешті припинив з ним розмову.

З усіх допитів у Тодося Недужого склалося вражіння, що ГПУ не має проти нього ніяких матеріалів. Установа де він працює, дала добру характеристику про нього.

— На цей раз я ще на волі — закінчив він своє оповідання.

* * *

У Харкові 1934 року офіційно голоду немає, але уся людина живе у напівголоді, а безпритульних і жебраків повне місто. Марія Недужа замкнула кімнату й вийшла на вулицю. Мороз, вітер і ожеледа. Вулицю ніби хто покритв слизькою поливою. Пішохід вкритий льодом, блищить як дзеркало, і відбиває в собі довколишні речі. Марія зробила кілька кроків, послизнулася, але не впала. Тримаючись за штахети, добралася до Пушкінської вулиці. Далі йдучи обережно попід будинками, балансуючи, вона добралася до крамниці з хлібом. Стала в чергу і в цей час почула, що її хтось кличе. Це була Стефанія Горбенко, з роду Кіцерів, учителька з тієї школи, де вчилася Оксанка. Вона підійшла близько до Марії й тихо сказала, що її чоловіка, що був схоплений три місяці тому на вулиці, уже звільнили. Марія щиро зраділа цій новині, бо Горбенки мали двох малих дітей і Стефанію могли звільнити з посади, якби чоловік довго сидів чи був би засуджений.

Привезли хліб. Стефанія пішла на своє місце. Марія не сказала, що її Тодось знову заарештований. Коли чоловіка заарештовують по два рази на рік, то краще нікому про це не говорити, бо люди бояться таких родин — думає Марія, протискаючись у чергу на своє місце. За останні три роки Тодось Недужий чотири рази був заарештований. Тільки близькі знайомі знають, що на кожні травневі і жовтневі свята Недужого немає дома, бо ГПУ вважає, що краще ці дні тримати його в карантині, за ґратами. Вимучать і випустять. Та це ще не все, — бо по кілька разів на рік викликають телефоном, щоб з'явився на певний день і годину. У нього завжди наготові лежить клунок із необхідними речами, які він всякий раз бере з собою, як тільки його викликають.

(Докінчення буде).

ЯК ЮРКО НАБРАВСЯ РОЗУМУ

(Закінчення зі стор. 22)

тах або літаках, а ще інші померли в лікарні, бо були хворі.

— Та я мало говорила. Я ла з тією панею, сестрою?

— Та я молощо говорила. Я давала гроші на сиротинець, бо дітям треба дати їсти й їх зодягнути.

— Угум — зрозумів Юрко і ще міцніше притулився до мами...

Дома Юрко побіг до своєї кімнатки і довго щось там нишпорив. Мама здивована пішла заглянути, що він робить. А він поскладав на середині кімнати свої іграшки — і літака, і рушницю, і револьвер, і телефон і багато інших.

— Мамусю, — сказав — прошу мені дати грубого картону і паперу, я запакую ці іграшки і прошу їх післати для тих дітей, до цього дому, до...

— Сиротинця — сказала мама.

— Чи можна, мамусю?

— А як же ні! Чому б ні? — так мама.

На це надійшов татко і спитав:

— А що лишиться тобі Юрцю?

— Мені вистарчить ровер. І, і прошу мені вже не купувати ніякого правдивого ровера, з ніяким мотором...

— Добре, — усміхнувся татко — гарно.

А мама шепнула до татка: — От, як наш Юрко набрався розуму.

Олена Цегельська

ФАКУЛЬТЕТ МОДИ

При Роял Каледж у Лондоні відкрито тепер окремих курс моди. Виклади провадить професорка Медж Гарленд і її співробітниця. Студентки цього курсу дістають вишкіл в історії одягу, техніці матеріалів, фарбуванні тканин, рисуванні і проектуванні моделей і крою. Абсольвентки цього курсу матимуть першенство в одяговому і конфекційному промислі.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912, AS AMENDED BY THE ACTS OF MARCH 3, 1933 AND JULY 2, 1946 Of 'Our Life', published monthly at Philadelphia, for October 1, 1953.

State of Pennsylvania
County of Philadelphia

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Mrs. Helen F. D. Lototsky, who having been duly sworn according to law deposes and says that she is business manager of "OUR LIFE" and that the following is, to the best of her knowledge and belief, a true statement of the ownership, management (and if a daily, weekly, semi-weekly, or tri-weekly newspaper, the circulation), etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, as amended by the Act of March 3, 1933, and July 2, 1946, embodied in section 537, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse side of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business manager are:

Publisher, The Ukrainian National Women's League of America, Inc., 909 N. Franklin Street, Philadelphia 23, Pa.

Business Manager, Mrs. Helen F. D. Lototsky, 909 N. Franklin St. Phila. Managing Editor, Mrs. Cecilia Gardecka, 909 N. Franklin St., Phila., Pa. Editor, Lidia Burachynska, 823, N. Franklin St., Phila., Pa.

2. That the owner is: (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding one per cent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a firm, company, or other unincorporated concern, its name and address, as well as those of each individual member, must be given).

The Ukrainian National Women's League of America, Inc., 909 North Franklin St., Philadelphia 23, Pa. Helen F. D. Lototsky, President, 909 N. Franklin St., Phila. 23, Pa. Catherine Yarosh, Rec. Sec., 909 N. Franklin St., Phila. 23, Pa. Maria Bablak, Treas., 909 N. Franklin St., Phila. 23, Pa.

3. That the known bondholders, mortgages, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state).

None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances embracing affiant's which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is 2000.

(This information is required from daily, weekly, semi-weekly and tri-weekly newspapers only).

Helen F. D. Lototsky Business Manager

Sworn and subscribed before me this 18th day of October, 1954.

Doris Darmoprav Kling

Notary Public, Philadelphia, Phila. Connty
(My Commission expires September 30, 1957)

ДО ПЕРЕДПЛАТНИЦЬ „НАШОГО ЖИТТЯ”

Пригадуємо, що цього року у серпні (як і торік) число журналу не появилось. Тому прохаємо не вносити реклямацій серпневого числа.

АДМІНІСТРАЦІЯ

На зміну адреси треба долучити 10 ц.

Передплату „Нашого Життя” в Англії приймають:

Vira Smereka

36, Temple St.

Heaton, Bradford, Yorks.

Rudenska Myroslawa

335, Woodborough Rd.

Nottingham, England

SPIRIT of FLAME

A COLLECTION OF THE WORKS OF
LESYA UKRAINKA
Translated by Perdval Cundy
Foreword by Clarence A. Manning

Ціна книжки \$5.00

Замовлення приймає

**Ukrainian National
Women's League
of America, Inc.**

909. N. Franklin St. Phila. 23, Pa.

ЗБІРНИКИ ДЛЯ ДОШКІЛЛЯ ТА ПЕРШИХ КЛАС ШКОЛИ

Весна 50 ц.
Літо 70 ц.
Осінь 70 ц.
Зима 50 ц.

Казки, віршики, інсценівки, гри
упорядкувала Марія Юркевич
Замовляти в ЦЕНТРАЛІ СУА

Вже появились
казочки й віршики з „Нашого Життя“

СОНЯШНІ ДНІ

Упорядкувала Марія Юркевич
Ціна 30 центів

Замовляти в Централі СУА

Вже вийшла з друку
ілюстрована збірка віршів
К. Перелісної

Для малят – про звірят

Ілюстрації Слави Сурмач
Ціна 60 центів

Замовляти в Централі СУА
909. N. Franklin St. Phila. 23, Pa.

THERE IS

A DIFFERENCE IN FUNERAL SERVICE
Established 1920

NASEVICH FUNERAL HOME

MRS. MICHAEL F. NASEVICH

MICHAEL E. NASEVICH

SURPASSING SERVICE

Air Conditioned for your comfort

No deserving Poor Refused

N. E. COR. FRANKLIN & BROWN STS.

PHILADELPHIA 23, PA.

УКРАЇНКИ В КАНАДІ, АМЕРИЦІ Й ІНШИХ КРАЇНАХ СВІТУ!

Читайте і передплачуйте одинокий жіночий журнал у Канаді
„ЖІНОЧИЙ СВІТ“, який видає кожного місяця Організація
Українок Канади ім. Ольги Басарабової.

„ЖІНОЧИЙ СВІТ“ охоплює собою всі ділянки суспільного
життя, цікаві для українського жіноцтва. В ньому знайдете
статті на теми: культурно-освітні, виховні, організаційні, го-
сподарські й ін. Є в ньому і зразки укр. літератури та поезії.

„ЖІНОЧИЙ СВІТ“ дає також поради українським жінкам із
різних ділянок життя. Для дітей є окрема частина — т. зв.
„ДИТЯЧИЙ СВІТ“, в якій, крім листа до діточок від редак-
торки, є цікаві оповідання та гарні віршики. Журнал багато
ілюстрований. Річна передплата в Канаді й Америці \$2.50.

В інших країнах \$3.00.

Висилайте вашу передплату на адресу:

WOMAN'S WORLD

P. O. Box 791 — Winnipeg, Man., Canada

ВИДАВНИЦТВО ПИСЬМЕННИКІВ „СЛОВО“

„БАГАТО НЕБА“

оголошує передплату на нову книжку Докії Гуменної
Це — репортаж про Америку очима новоприбульця.
„Сінерама“, передана не кольором, а словом. Прочи-
тавши цю книжку, читач відчує, що ніби він сам по-
бував у цих барвистих мандрах, а відчувши, негайно
захоче побачити власними очима всі ті дива.

Ваша передплата — одночасно й розбудова нашого
Видавництва.

Книжка матиме понад 200 сторінок. — Ціна книжки \$2.

Адреса: Адміністрація „Нашого Життя“

Видавництво Письменників „Слово“